

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ
У ТРЕТЬОМУ ТИСЯЧОЛІТТІ**

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених, аспірантів і докторантів,
м. Біла Церква, 15–16 травня 2014 р.**

Частина 2

**Біла Церква
2014**

Затверджено
вченою радою університету

Редакційна колегія:

Даниленко А.С., академік НААН;

Сахнюк В.В., д-р вет. наук;

Земський Ю.С., д-р іст. наук;

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, голова НТТМ університету;

Лобачова С.В., асистент, координатор НТТМ факультету права та лінгвістики;

Терещук М.М., ст. викладач, координатор НТТМ факультету права та лінгвістики;

Сокольська М.О., зав. редакційно-видавничого відділу;

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Наукові пошуки молоді у третьому тисячолітті: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів і докторантів (м. Біла Церква, 15–16 травня 2014 р.). – Біла Церква, 2014. – Ч. 2. – 57 с.

До збірника увійшли матеріали наукових досліджень молодих вчених, аспірантів та докторантів з актуальних проблем законодавства України, теоретичних і практичних питань перекладу, а також результати досліджень сучасних психолого-педагогічних напрямів.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

УДК 94(477).081

ЗЕМСЬКИЙ Ю.С., д-р іст. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ТВОРЧИСТЬ Т. ШЕВЧЕНКА ЯК ІДЕЙНИЙ ПРОЕКТ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Громадянське суспільство – це особлива якість суспільного життя, де людина є причетною до усіх суспільно важливих процесів і здатна реально впливати на їхній перебіг. Панування прав та свобод людини в умовах громадянського суспільства не перетворює людей на ізольованих індивідів і не породжує свавільних настроїв. Навпаки, така свобода активізує самовиявлення вільних громадян і спонукає їх до активної громадянської позиції. Громадянське суспільство може бути побудовано лише спільнотою вільних людей, котрі не тільки мають усю повноту громадянських прав, але й усвідомлюють важливість своєї участі в суспільному житті та беруть в ньому активну участь. Зрозуміло, що в Російській Імперії, яка до середини ХІХ ст. залишалася кріпосницькою, не було умов для появи громадянських відносин.

Особливу роль в українському русі національного відродження ми надаємо Т. Шевченку. Своєю геніальною поетичною творчістю він визначив найбільші українські національні цінності, без яких життя народу немислиме, неможливе. Такими цінностями, на переконання нашого Кобзаря, були Воля та Слава, які у свідомості українців пов'язані поміж собою та взаємообумовлені. Усі основні поетичні твори Т. Шевченка – «Гайдамаки», «Розрита могила», «Сон», «Кавказ», «Великий льох», «Єретик», «І мертвим і живим...» – оспівують Свободу Людини. Причому, Свобода, Воля постають із рядків Кобзаря як цілком природні та законні риси людського життя-буття. Людину вільною створив сам Господь-Бог, тож будь-які інші форми існування людини є викривленням Божої Волі та Божої Правди, а ті, хто це робить – нелюди, мучителі, убивці. Читаємо в «Єретику»: «Розбойники, людоїди // Правду побороти // Осміяли твою славу [Боже] // І силу, і волю». А в поемі «Кавказ» Т. Шевченко пише: «Не вмирає душа наша // Не вмирає воля // І не ситий не виоре // На дні моря поле // Не скує душі живої // І слова живого // Не понесе слави Бога // Великого Бога...// Встане правда! Встане воля! // І тобі одному // Помоляться всі язика // Вовіки і віки». Отже, Т. Шевченко усією своєю творчістю переконував, що людина у боротьбі та відстоюванні своєї Волі боронить та утверджує власну людську гідність. Так, у поемі «Кавказ» поет закликає: «Борітеся – поборите // Вам Бог помагає! // За вас правда, за вас сила // І воля святає!». Ця ж думка звучить і в поемі «Великий льох»: «Встане Україна // І розвіє тьму неволі // Світ правди засвітить // І помоляться на волі // Невольничі діти!».

Закономірно, що наскрізною темою творів поета є тема козацької слави, адже український народ був вільним у той час, коли був народом козацьким (не

кріпацьким, як у часи Т. Шевченка), тобто козацька слава для Т. Шевченка – це добре ім'я й гідність вільної людини-особистості – козака, а також гідність народу українського, який завжди прагнув утвердження дарованої самим Богом Волі. А отже Слава – це національна риса українського життя, бо уся історія українців просякнута волелюбністю. Важливою заслугою Т. Шевченка було те, що він у своїй творчості поєднав два розділених до того часу напрями в козацькій традиції – старшинський та простолюдинський. Т. Шевченко звертається не до української станової еліти-панства й не до їхніх підданих, а до усіх українців, закликаючи до єдності, до порозуміння та братерства. Він засуджує тих, хто поводить себе “по-панському” зі своїми братами-українцями, але засуджує й тих, що “німі на панщину ідуть”. Отже, Т. Шевченко творить ідеальний образ національної консолідації українців, з його поезії насправді постає образ громадянського суспільства в Україні.

УДК 340.12+342.7

БРОВКО Н.І., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КАТЕГОРІЯ СВОБОДИ ЛЮДИНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Категорія свободи є багатоаспектною і багатозначною, спектр її інтерпретацій дуже широкий. Крізь призму невідчужуваних прав людини свобода виступає загальнолюдською цінністю, джерелом якої є природа людини. Саме тому проблема свободи є досить актуальною і потребує філософсько-правового осмислення.

Поняття свободи тісно пов'язане з людською сутністю як істоти розумної та такої, що володіє духовністю. Поняття свободи також пов'язане з історичним розвитком людства і становленням людської цивілізації. Античні греки й римляни сприймали свободу як свою природну властивість – певну даність, котру вони мають захищати, коли їй загрожує небезпека. Впродовж тисячоліть в історії християнства свобода утверджується як один з найглибших внутрішніх вимірів існування людини, людського «я». «"Я" ... це – свобода», – читаємо ми у С. К'еркегора [3, с. 266–276].

Поняття свободи в абстрактному розумінні із плином часу трансформувалось у практичні втілення, найпершим з яких стала свобода волі, а також особиста свобода. Особиста свобода є гарантією недопущення використання людей як “розмінної монети”, що суперечить принципу сприйняття людини як мети, а не як засобу, визначеного одним з основних положень категоричного імперативу. Саме на цьому наголошував швейцарський дослідник Дені де Ружмон: “Людина одночасно вільна і тому відповідальна, стане справжнім джерелом нового права, людської поваги, західної етики та типових для Європи інституцій, тих, які зобов'язані захищати особисті свободи та суспільні обов'язки водночас” [4, с. 347–367].

У філософії права Гегеля діалектика свободи знаходить свій вияв в людині яка є вільною через усвідомлення своєї відповідальності [2, с. 232–237]. Свобода людини та відповідальність за власні дії, що лежать в основі свободи, є вихідною умовою існування природних прав людини.

Філософське рішення проблеми свободи і необхідності, їх співвідношення в діяльності і поведінці особи має величезне практичне значення для оцінки усіх вчинків людей. Обійти цю проблему не можуть ні мораль, ні право, бо без визнання свободи особи не може йтися про її моральну і юридичну відповідальність за свої вчинки. Якщо люди не мають свободи, а діють тільки за потреб, то питання про їх відповідальність за свою поведінку втрачає сенс.

До сучасних прихильників свободи, апологетів її першочергової та домінуючої цінності можна зарахувати Ф. Гайєка, Дж. Б'юкенена, М. Фрідмана, схожі думки висловлюють Ю. Габермас і Дж. Ролз.

Так, у ст. 21 Конституції України закріплене положення про те, що “усі люди є вільні і рівні у своїй гідності і правах”. Таким чином, в Основному Законі нашої держави знайшли відображення ідеали свободи та людської гідності. При цьому вільність і рівність людей тут розглядаються з позицій природних прав, тобто таких, які притаманні кожній людині від народження та існують незалежно від діяльності держави [1, с. 70].

Поняття “вільної” правової держави, тобто такої, яка уможлиблює справжню свободу людини за допомогою забезпечення її прав, а не лише обіцяє визволення, тісно пов'язане з поняттям реальної (дійсної, позитивної, реалізованої, фактичної) свободи, яка своєю основою має право. Тлумачення свободи таким чином дає можливість зрозуміти адекватно відмінність вільної правової держави від тих форм держави, в яких домінують репресивні функції, а “свобода від панування” існує тільки у вигляді обіцянок потенційного здійснення у майбутньому. Враховуючи викладене вище, можна відзначити, що свобода є фундаментальною загальнолюдською цінністю, джерелом якої є природа людини, і її можна сприймати не лише як відмітну ознаку людського буття, не лише як невід'ємну характеристику людини, яка виходить з її природи, але і як цінність.

На наш погляд, свобода як правова цінність належить до предметного поля телеологічних концепцій цінностей. Норма права, зобов'язуючи людину до тієї чи іншої поведінки, має на меті реалізувати певну правову цінність. Цінності у праві є цілями свідомих зусиль соціальних суб'єктів, людина прагне досягнути цілей права, а самі зазначені цілі вже є цінностями для людини, заради досягнення та володіння якими люди готові прикласти значні духовні і практичні зусилля.

Ідея свободи, у різних втіленнях і відображеннях, є однією із засадничих ідей для формування та подальшого існування демократичних розвинених країн. Вона знаходиться у постійному процесі осмислення і реалізації, а також є критерієм оцінки прогресивного розвитку в світі. Своєї реалізації ідея свободи набуває через відповідне право людини, передумовою якого вона виступає. Згідно з цим положенням, свобода як ідея лежить в основі права, знаходить своє втілення у фундаментальних правах людини, в тому числі у праві людини на свободу [5, с. 218].

Необхідною передумовою сповненого сенсу життя, для особи та громадянського суспільства, є свобода, вільний вибір, внутрішня гармонія. Свобода,

таким чином, є лише формальною умовою. Для того, щоб сенс життя набув реальності, свобода має поєднуватись із втіленням певної цінності. Лише тоді, коли людина вільно обирає й утверджує певні цінності, її життя набуває сенсу. Людське буття має сенс за умови, що обрані нею цінності є гідними людини та визнаються суспільством. Це є підставою для висновку, що цінності в єдності зі свободою конституують сенс життя людини.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Коментар до Конституції України. – К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України; АТ «Книга», 1996. – 377 с.
2. Гегель, Георг Вільгельм Фрідріх. Основи філософії права, або Природне право і державознавство / Георг Вільгельм Фрідріх Гегель / Пер. з нім. Р.Осадчука та М.Кушніра. – К.: Юніверс, 2000. – 336 с.
3. Кьєркегор С. Наслаждение и долг / С. Кьєркегор. – Ростов н/Д., 1998. – 347 с.
4. Ружмон Дені де. Єдність культури / Дені де Ружмон // Соціальні, економічні та релігійні виміри свободи: збірник текстів / Уклали Ю. Біленко, А. Карась, В. Терещенко, О. Фешовець. – Львів, 2002. – 387 с.
5. Ситниченко Л.А. Стратегії свободи в сучасній соціальній та практичній філософії / Л.А. Ситниченко // Свобода: сучасні виміри та альтернативи. – К.: Центр духовної культури, 2004. – 316 с.

УДК 349.6

ОБІЮХ Н.М., аспірантка

Науковий керівник – **ЄРМОЛЕНКО В.М.**, д-р юрид. наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України
natzna@i.ua

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ДЖЕРЕЛ ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

У сучасних умовах, коли проблема збереження навколишнього природного середовища набуває глобального значення, починають формуватися нові принципи та пріоритети в екологічній сфері. Свідченням цього є міжнародно-правова діяльність, що проводиться в рамках ООН із забезпечення соціальної та екологічної стабільності у світі. При цьому особливе значення відводиться питанням продовольчої безпеки, боротьби із бідністю, а також доступу до питної води. За словами Генерального секретаря ООН Пан Гі Муна, «питна вода є ключем до сталого розвитку. Вона потрібна нам для здоров'я, продовольчої безпеки та економічного прогресу».

В Україні екологічна криза тісно пов'язана із масовим забрудненням поверхневих вод, що є основними джерелами питного водопостачання. Переважна більшість річок забруднені стічними водами промислових та комунальних підприємств. Крім того, в останні роки досить серйозною проблемою стало нітратне забруднення підземних вод в сільській місцевості.

За цих умов державний контроль у сфері використання та охорони джерел питного водопостачання стає невід'ємним засобом забезпечення екологічної безпеки та раціонального використання цієї категорії водних об'єктів. Незважаючи на те, що у водному законодавстві не визначено такий вид екологічного контролю, як контроль за використанням та охороною джерел питного водопостачання, однак, як свідчить судова практика, цей напрям контролю вбачається необхідним у зв'язку із численними правопорушеннями, пов'язаними з незаконним використанням (видобуванням) підземних вод, порушенням правового режиму водоохоронних зон та іншими відносинами, що мають місце під час використання джерел питного водопостачання.

Основними компетентними органами, уповноваженими на здійснення державного контролю у сфері раціонального використання та охорони водних ресурсів, відповідно до ст. 13 Водного кодексу України, є спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань водного господарства, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань геології та використання надр, їх органи на місцях та інші державні органи відповідно до законодавства.

Що ж стосується здійснення контролю за використанням та охороною джерел питного водопостачання, а саме поверхневих вод, то основні повноваження в цій сфері покладено на Державну екологічну інспекцію України. Зокрема, виділено такі напрями контролю щодо використання вод: контроль за дотриманням водокористувачами умов дозволу; контроль за первинним обліком кількості і якості вод, що забираються або скидаються у водні об'єкти; контроль за режимом господарської діяльності у зонах санітарної охорони джерел питного і господарсько-побутового водопостачання та інше.

Цікавим є питання про розподіл повноважень за здійснення державного контролю стосовно використання підземних вод. На підставі аналізу ст. 61 Кодексу України про надра можна стверджувати, що державний контроль у сфері надрокористування здійснюють два самостійних суб'єкти – це Державна служба геології та надр України в частині геологічного вивчення надр та Державний комітет з нагляду за охороною праці та його органи на місцях стосовно контролю за використанням та охороною надр¹. Однак, в цьому Законі не згадується про такий об'єкт контролю, як добування і використання підземних вод. Таким чином, здійснення державного контролю за використанням підземних вод фактично відпадає.

Вважаємо, що проблема здійснення екологічного контролю у сфері використання та охорони підземних вод пов'язана з еколого-правовою природою цього природного ресурсу: з одного боку, підземні води входять до складу водного фонду України, а з іншого – належать до складу надр і виступають об'єктом надрокористування. Тому, на наш погляд, необхідно визначити в законодавстві порядок здійснення державного контролю за використанням і видобуванням

¹ На сьогодні правонаступником Державного комітету України по нагляду за охороною праці є *Державна служба гірничого нагляду та промислової безпеки України*, діяльність якого регулюється відповідним указом Президента України від 6 квітня 2011 р. № 408/2011.

підземних вод, а також передбачити створення спеціально уповноваженого органу державної влади, діяльність якого була б спрямована на забезпечення контролю у сфері підземних вод.

Отже, державний контроль за використанням та охороною джерел питного водопостачання доцільно визначити як складну систему відносин між різними компетентними органами державної влади, які виконують покладені на них функції контролю у сфері використання та охорони водних джерел; цей контроль здійснюється від імені держави і має на меті попередження, виявлення та ліквідацію несприятливих ситуацій, що виникли в результаті здійснення правопорушень, які посягають на відносини у сфері використання та охорони джерел питного водопостачання.

УДК 336.227.8

КОВАЛЬЧУК І.В., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИН В РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Перед Україною у зв'язку із переходом до ринкової економіки постають задачі пошуку оптимальної моделі оподаткування і створення нової концепції відношень держави і господарюючих суб'єктів. Важливою є проблема міжнародного співробітництва у сфері оподаткування, без чого зараз важко уявити існування будь-якої європейської держави. Але прагнення бути повноцінним учасником Європейського співтовариства має бути забезпечене не лише бажанням і певним економічним потенціалом, а й готовністю юридичною: належним рівнем правосвідомості, правової культури, законодавства тощо. Повинне існувати чітке уявлення про характер та тенденції розвитку податкового права європейської спільноти, про ті очікування в галузі оподаткування, котрі існують в ній стосовно потенційних учасників.

Некоректним є вживання терміна "європейське податкове право". Застосування його можливе лише із відповідними застереженнями відносно того, що йдеться про сукупність норм, які регулюють відносини у галузі оподаткування та ін. Вірніше, вести мову про "правове регулювання податкових відносин в рамках Європейського Союзу", "європейське право у галузі оподаткування" тощо. Із відповідним застереженням може вживатися термін "європейське інтеграційне податкове право".

Європейське інтеграційне податкове право може бути визначене як система юридичних норм, що складають частину європейського права і застосовуються у сфері оподаткування на основі і відповідно до установчих договорів та загальних принципів права Європейських Співтовариств і Європейського Союзу.

Перелік джерел європейського права, як загальної інтегрованої юридичної категорії виглядає таким чином: його норми в цілому; західноєвропейська традиція права, що ґрунтується на нормах римського права; західноєвропейська правова доктрина.

Джерелами “європейського інтеграційного податкового права” є:

- правова традиція регулювання податкових відносин у Західній Європі, що ґрунтується на здобутках римського права;
- концепція оподаткування у західній традиції;
- Європейська концепція оподаткування;
- Міжнародно-правові угоди з питань оподаткування між учасниками Європейських співтовариств
- норми європейського інтеграційного права, у першу чергу, ті, що стосуються сфери оподаткування.

Основою системи норм європейського права у галузі оподаткування є установчі договори, зокрема, Договір про ЄС, що містить низку статей, які закріплюють правові принципи регулювання податкових відносин. Ці статті є базовими для регламентів, директив і рішень Європейського Суду з податкових питань, якими в кінцевому підсумку і визначається правовий масив європейського права у галузі оподаткування.

Місце інтеграційного податкового права у правовій системі ЄС визначається податковою політикою Співтовариств, а також правовою доктриною ЄС, що являє собою сукупність теоретичних уявлень про цілі, принципи і правові форми європейської інтеграції.

Зокрема, у “Білій книзі”² 1985 р. було запропоновано низку загальних принципів податкової політики стосовно ПДВ і акцизів, серед яких:

- 1) поступовість процесу зближення податків держав-учасниць;
- 2) гармонізація структури податків прийняттям директив;
- 3) неприпустимість збільшення кількості податкових ставок і прив'язка їхніх розмірів до визначеного валютного курсу;
- 4) завершення гармонізації оподаткованої бази з ПДВ;
- 5) прийняття рішень, що забороняють державам-учасницям збільшувати кількість податкових ставок і різницю податкових ставок (у порівнянні з іншими державами-учасницями);
- 6) підготовка пропозицій з гармонізації податкових ставок і системи податкових знижок з ПДВ, незалежної від окремої держави-учасниці ЄС;
- 7) завершення гармонізації структури акцизів, зокрема, податкових ставок за принципом “вилки” для кожного виду акцизів.

Отже, європейське інтеграційне податкове право визначається як система юридичних норм і принципів, що охоплює сукупність податкових положень установчих договорів і нормативно-правових актів, прийнятих інститутами ЄС; рішень Суду ЄС з податкових питань і доктрини ЄС, яка формується у процесі функціонування Європейських Співтовариств та Європейського Союзу.

Запорукою ефективної адаптації та позитивних наслідків впровадження в національне законодавство положень директив, рекомендацій та інших нормативно-правових актів ЄС є вивчення та проведення комплексного порівняння цих норм,

² БІЛА КНИГА ЄС – книга під назвою "Формування внутрішнього ринку", прийнята Комісією ЄС у 1985 р. з метою відродити рух за економічний союз європейських країн. Біла книга містить 300 рекомендацій (пізніше скорочено до 279 директив) для ліквідації наявних бар'єрів. Ці рекомендації згруповано у три категорії: фізичні, технічні та фіскальні.

тобто порівняльне податкове правознавство перебуває у нерозривному зв'язку із адаптаційними податковими процесами.

Стає очевидним, що реформування податкової системи необхідно проводити, ґрунтуючись на таких принципах оподаткування, які несуть в собі ідею як фіскальної ефективності, так і регулюючих механізмів для економічного зростання. Комплексне вирішення питання реформування податкової системи, створення цілісного, стабільного податкового законодавства України стало можливим завдяки прийняттю Податкового Кодексу, який забезпечує удосконалення і спрощення механізмів оподаткування, чітко визначає права і обов'язки платників податків і податківців.

УДК 342.951

ЛОМАКІНА І.Ю., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

loma.76@mail.ru

ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Одним із напрямків державної аграрної політики є розвиток конкурентоспроможності аграрного сектору через підвищення рівня професійно-кадрового забезпечення села. Тому реалізація цих стратегічних напрямків повною мірою залежить від кадрового потенціалу галузі, рівня підготовки фахівців, зайнятих на всіх ділянках аграрного виробництва. Однією з особливостей державно-правового регулювання сільського господарства є посилення державного впливу на процеси формування кадрового потенціалу.

Аграрна політика як система концептуально сформульованих намірів, цілей та завдань держави є базою для наступних ініціативних розробок законів та інших нормативно-правових актів, програм, дій державних органів, спрямованих на реалізацію цілей та завдань суспільства.

Оскільки аграрна політика – продукт інтелектуальної діяльності, то її рівень, потенціал, адекватний часовим реаліям та інтересам суспільства, залежить, перш за все, від професійної підготовленості, моральних якостей тих осіб, які пов'язані з формуванням і реалізацією державної аграрної політики. Крім того, реформування аграрного сектору економіки, науково-технічний прогрес, індустріалізація сільськогосподарського виробництва, особливості сільськогосподарської праці об'єктивно вимагають відповідного кадрового забезпечення цих процесів. При цьому, якісний кадровий потенціал є вирішальним фактором (чинником) стабілізації і розвитку агропромислового виробництва як на рівні конкретного господарства, так і країни в цілому (зокрема, на думку сільських жителів, саме некомпетентне проведення аграрної реформи стало основною причиною економічної кризи в АПК України). Враховуючи важливе значення та сучасний стан кадрового потенціалу агропромислового виробництва, кадрова політика в АПК має здійснюватись із

застосуванням заходів державно-правового стимулювання, оскільки “без висококваліфікованих національних кадрів неможливо подолати економічну кризу, зберегти незалежність, побудувати демократичну і правову державу та вийти на рівень високорозвинених країн. Це повною мірою стосується і професійної освіти, яка органічно пов’язана із суспільним виробництвом і забезпечує відтворення робітничого потенціалу держави та є одним із чинників підвищення продуктивності праці й забезпечення випуску конкурентоспроможної продукції”.

На сучасний стан кадрового забезпечення аграрного сектору економіки, крім демографічних (старіння і міграція жителів села, потік сільської молоді в місто тощо) та соціально-економічних факторів (низький рівень життя сільського населення, важкі умови праці, впливають правові фактори, які полягають у чіткому закріпленні на законодавчому рівні відповідних повноважень органів державної влади в зазначеній сфері, організаційно-правових форм державного стимулювання кадрового забезпечення та механізмів їх реалізації.

УДК 260.1

ГРЕК І.М., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

irina_grek@ukr.net

ПРИЧИНИ ПОЯВИ ЦЕРКОВНОГО РУХУ В УКРАЇНІ XVI ст.

Православна церква не була безборонним глядачем усього того, що принесли їй реформаційні рухи та католицька реакція. Протестантські ідеї захопили інтелігенцію та міщанство, а почасти й духовенство; різні сектанти боролися, звичайно, не тільки з католиками, але й із православними. Скрізь почали голосно говорити про занепад православної церкви, про малу моральність вищої духовної влади, про непорядки в управлінні та ін., що дійсно деякою мірою відповідало правді. Усе це відразу примусило духовенство критичніше поглянути на себе «й пізнати свої недоліки».

Сумне становище православної церкви погіршувалось ще й тим, що вона не мала вже багатьох міцних своїх колишніх оборонців, бо втратила вищу інтелігенцію. Утиски на православ'я, що загрожували навіть самому його існуванню, відразу знайшли йому нових захисників і поставили «на ноги» весь український народ. Під кінець XVI століття виступає сильний оборонець православ'я – українське козацтво; воно так само завзято боронило батьківську віру, до чого йому давало привід саме духовенство.

В Україні розпочався жвавий культурно-національний рух, скерований першим ділом на оборону церкви як своєї честі народної, як своєї власної душі. «Руська» віра, віра православна, стала ознакою національною, українською; перестати бути православним було однаковим, що й перестати бути українцем. Церква стала центром українського національного життя. Усвідомивши різні

перепони для свого розвитку, українське громадянство інстинктивно горнулося до церкви як до єдиної національної інституції, де можна було почувати себе українцем.

Релігійність була споконвічною ознакою українського народу, а тепер, з другої половини XVI ст., ця релігійність значно підноситься. І в той час, коли латинство завзято підносило свою активність, релігійні й церковні питання стали на порядок денний, спустилися навіть до низів, обмірковувались усім народом. Навіть жінки стали до вирішування релігійних питань.

Цей церковно-релігійний рух спричинився до постання перекладів Св. Письма на українську мову, а тим самим і до розвитку нашої літературної мови. Народна жива мова стала найсильнішою зброєю в цій релігійній боротьбі, що глибоко пізнали спершу протестанти, а за ними й католики. Тепер пізнали цей чинник й українці, які в оборону своєї православної віри поставили живе слово. Управління церквою до певної міри перейшло в руки народу й церковних братств, що стояли завжди близько до церкви та керували її справами. Звичайно, світські люди мало розуміли церковну мову, тому і вони почали домагатися введення своєї української мови до церкви й перекладів Св. Письма на українську мову. Це наближення мирян до церковних справ дуже корисно відбилося на піднесенні культурного рівня нашого духовенства й безумовно спричинилося й до перекладів Святого Письма на українську мову, а тим самим і до закріплення живої української мови як мови літературної.

УДК 342.15

РОСАВИЦЬКИЙ О.О., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

alex_ros@ukr.net

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

Історія місцевого самоврядування може бути певним чином періодизована. Вона веде свій початок приблизно з середини XIX ст., коли в країнах Західної Європи сформувалася конституційна держава, тобто держава, діяльність органів і посадових осіб якої була реально обмежена конституцією.

Існує й інший погляд, згідно з яким місцеве самоврядування і муніципальне право починаються від часів магдебурзького права тощо. Опоненти вказують на те, що за Середньовіччя ареал поширення магдебурзького права був обмежений, і тому місцеве самоврядування не мало універсального характеру.

Еволюція місцевого самоврядування в Україні – від актів магдебурзького права та Пактів і Вольностей 1710 р. – дає багато прикладів боротьби двох тенденцій: демократичної та авторитарної (тоталітарної). Конституція України 1996 р. остаточно закріпила демократичний шлях розвитку місцевого самоврядування в Україні.

Пропонуючи екскурс у теорію муніципальної демократії, автори, спираючись на новітні методологічні підходи, мають на меті привернути увагу до найважливіших аспектів місцевого самоврядування – аксіологічного (ціннісного) значення місцевого самоврядування у житті окремої особистості, реалізації її прав та свобод, цінності у функціонуванні суспільства в цілому та його ролі у демократичній державі.

Серед теорій місцевого самоврядування найбільш відомими та обґрунтованими є теорії природних прав вільної громади, громадівська, державницька теорії та теорія муніципального дуалізму. Як похідні від цих теорій або від відомих теорій походження держави і права розглядаються господарська, теорія самоврядних одиниць як юридичних осіб (корпоративна), соціологічна, органічна, теорія соціального обслуговування тощо.

Ефективність місцевого самоврядування на сучасному етапі залежить від реального реформування інститутів публічної влади. Насамперед стоїть завдання - наблизити владу до людей, змінити стиль управління, зокрема органи місцевого самоврядування покликані захищати інтереси територіальних громад і регіону, не будучи занадто зв'язаними на виконанні функцій держави, які повинні виконувати органи державної влади. Таким чином, йдеться про формування культури управління місцевими справами незалежно від держави, „без оглядки” на політичний державний курс. З іншого боку, неоднозначність місцевого самоврядування зумовлена непрозорістю оголошеної адміністративно-територіальної реформи та широкою практикою державного втручання у справи місцевого значення.

УДК 631.15

ПАХОМОВА А.О., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

pakhomova_a@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПЕРЕДУМОВИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ АПК

Аграрна наука і агропромислове виробництво в цілому є значною частиною народногосподарського комплексу України, тому інформатизація аграрної науки і агропромислового виробництва повинні реалізовуватися з врахуванням політики формування єдиного інформаційного простору країни.

У такому разі, інформатизацію АПК можна визначити як процес створення і впровадження новітніх засобів мікроелектроніки, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення у всі сфери виробничої, організаційно-економічної наукової та соціальної діяльності сільського господарства, а також переробної промисловості в цілях кардинального поліпшення умов праці і якості життя населення, значного підвищення ефективності всіх видів виробництва, глибоких, багатопланових перетворень в цих галузях відповідно до світових тенденцій за максимально ефективного використання природних, трудових, інтелектуальних і матеріальних ресурсів [1, с. 6].

Інтеграція аграрного сектору економіки України в європейський і світовий економічний простір потребує переходу на міжнародні стандарти, налагодження зв'язків з міжнародними, зарубіжними і вітчизняними ринковими, науковими, інформаційними центрами.

Становлення цивілізованого аграрного ринку вимагає забезпечення прозорості для всіх його учасників. Саме тому, метою реформування інформаційної системи аграрного сектору на сучасному етапі є створення умов для швидкого розповсюдження сільськогосподарських знань та інформації, прийняття оптимальних управлінських рішень, ефективного функціонування ринкових і фінансово-кредитних механізмів, підтримка міжгалузевих зв'язків та інтеграції агропромислового комплексу України в світову економічну систему [2, с. 4].

Для забезпечення інноваційного розвитку в аграрній сфері необхідно розбудувати ринкову систему розповсюдження сільськогосподарських знань і інформації. Органам державного управління потрібно володіти економічною і фінансовою інформацією про цінову, кредитну політику, планування і виконання державних і регіональних програм розвитку сільського господарства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Амирова М.А. Влияние информатизации на научно-технический прогресс на предприятиях АПК / М.А. Амирова // Сибирский торгово-экономический журнал. – 2013. – № 1. – С. 5–9.
2. Програма інформатизації агропромислового комплексу на 2005-2007 рр. (проект) / М-во аграр. політики України, Укр. акад. аграр. наук, Нац. наук. центр "Інститут аграрної економіки" та ін. – К. : ННЦ ІАЕ, 2004. – 113 с.

УДК 342.7

КУЗЬМЕНКО Я.П., асистент

Науковий керівник – **ЛАДИЧЕНКО В.В.**, д-р юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ua_bnay@mail.ru

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

На сьогодні тема реалізації політичних прав і свобод громадян є досить актуальною. Адже політичні права громадян України, поряд з громадянськими правами і свободами, є пріоритетними у системі конституційних прав і свобод людини й громадянина. Політичні права і свободи належать громадянам України і виражають зміст правовідносин між особою і державою. Відповідно, у науковій і навчальній літературі отримав поширення вираз "політичні права і свободи громадян України".

До політичних прав і свобод людини і громадянина традиційно відносять право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації (ст. 36); право громадян України брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати та бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування (ст. 38); право громадян України збиратися мирно, без зброї і

проводити збори, мітинги, походи і демонстрації (ст. 39); право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування (ст. 40) [1].

Політичні права і свободи громадян України – це конституційно визначена міра можливої політичної поведінки особи, насамперед, участі у безпосередньому народовладді, здійсненні державної влади і місцевого самоврядування, в яких особа виступає передусім як громадянин України, учасник суспільно-владних відносин.

До того ж, саме втілення політичних прав громадян України сприяло реалізації національного державотворення, що підтвердили події, пов'язані із референдумом 1 грудня 1991 р. та «Помаранчевою революцією» 2004 р.

Важливою умовою реалізації громадянами своїх прав і свобод є наявність ефективного законодавства в цій сфері. В Україні прийняті і діють велика кількість законодавчих актів, які, по суті, визначають механізм реалізації політичних прав і свобод. Порядок утворення та діяльності політичних партій і громадських організацій регулюється законами "Про об'єднання громадян " від 16 червня 1992 року та "Про політичні партії в Україні " від 5 квітня 2001 року [2].

Таким чином, політичні права відіграють неабияку роль у формуванні державності та державного апарату нашої країни. Але існує і негативна сторона того, що в нашій країні є закони, нормативно-правові акти, механізми, що регулюють сферу політичних прав і свобод громадян, однак чи працюють ці механізми належним чином так і залишається невирішеним питанням сьогодення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2004. – 656 с.

УДК 342.95

САМОЙЛОВИЧ А.А., ст. викладач

Білоцерківський національний аграрний університет
ar.svch@gmail.com

ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

Згідно із чинним адміністративним законодавством України (ст. 9 КУпАП) адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління, і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Можна зазначити, що під складом адміністративного правопорушення деякі вчені розуміють встановлену в адміністративно-правових нормах відповідних статей особливої частини КУпАП сукупність ознак, які визначають суспільну шкідливість, винність та протиправність діяння, що тягне застосування адміністративно-правових санкцій і відрізняють це діяння від інших видів правопорушення.

Під адміністративним правопорушенням у галузі рослинництва слід розуміти протиправне діяння (дію або бездіяльність), що посягає на встановлений у державі порядок, яким врегульовано суспільні відносини в аграрному секторі економіки, та яке завдає шкоди сільськогосподарським рослинам чи продуктам харчування рослинного походження або містить реальну загрозу її спричинення, за яке законодавством передбачено застосування заходів адміністративного впливу.

У законодавстві доцільно визнати суб'єктами адміністративних правопорушень фізичних і юридичних осіб, закріпити поняття «загальний» і «спеціальний суб'єкт» адміністративного правопорушення, адже помилкове ототожнення цих понять на практиці призводить до помилок у визначенні суб'єктів відповідальності, що тягне за собою порушення особистих прав громадян.

УДК 930

КАРПУСЬ Д.О., канд. іст. наук
Науковий керівник – **ВЕРБА І.В.**, д-р іст. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
karpusdmitro@ukr.net

НАПОВНЕННЯ ТЕРМІНУ “КЛАСИЧНА НАУКОВА ШКОЛА”

Перша і основна риса “класичної школи” полягає в тому, що така школа формується навколо свого лідера-вчителя. Оскільки школи такого типу формуються здебільшого в вищих навчальних закладах, то зв'язка вчитель-учні є природною [1]. Наступним компонентом є спільна проблематика досліджень [2]. Насправді це означає наявність однієї чи кількох дослідних програм, що розробляються або послідовно одна за іншою, або паралельно [3], тобто одна й та ж сама школа може досліджувати кілька проблем, від цього вона не перестає бути школою. Завдання дослідника систематизувати її науковий спадок, визначити основні напрямки наукових досліджень школи.

Однією з основних ознак наукової школи вважають “єдині методологічні принципи, концепції” [4]. Належність до певної школи передбачає певний консенсус професійну однастайність, узгодженість теоретичних засад, спільність оцінок [5].

Також представники школи за однією з ознак мають гуртуватися навколо певної організаційної структури (кафедри, наукового товариства, історичного часопису) [6], тобто обов'язковим є наявність певних формальних стосунків між вчителем та учнями [7]. В цьому контексті слід зазначити, що надзвичайно важливу роль у формуванні школи відіграє спілкування як між вчителем і учнями, так і учнів між собою. Таке спілкування є важливим аспектом становлення науковця, крім того, воно також є джерелом нових ідей. Таким чином, в основі “класичної наукової школи” лежить зв'язка вчитель-учні, вона виконує одну чи кілька спільних науково-дослідних програм, має спільну методологію та стиль досліджень, її створення пов'язано з діяльністю певної організаційної структури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ланге К. А. Класические и современные научные школы и научно исследовательские объединения// Школы в науке. – М., 1977. – С. 267.
2. Калакура Я. Українська історіографія: теоретико-методологічні засади та основні етапи розвитку// Історичний журнал. – 2003. – №1. – С. 102.
3. Ярошевский М. Г. Логика развития науки и научная школа// Школы... – С. 33.
4. Колесник І. І. Українська історіографія XVIII – початку XX ст. – К., 2000. – С. 39.
5. Добренъков В. И., Кравченко А. И. Социология: В 3 т. Т. I: Методология и история. – М., 2000. – С. 325.
6. Колесник І. І. Українська історіографія XVIII – початку XX ст. – К., 2000. – С. 39.
7. Оглоблін О. Буржуазна історична школа Довнар-Запольського (До генезису блоку російського великодержавництва й місцевого націоналізму в українській історіографії) // Записки історико-археологічного інституту. – 1934. – № 1. – С. 174.

УДК 378.03:316.74:7

ОРДІНА Л.Л., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕСТЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА У ВИХОВАННІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Необхідною умовою культурно-виховної корекції навчального процесу у вищій школі є широке залучення студентів до національного мистецтва. Сприяти духовному відродженню нації, нарощуванню культурного потенціалу суспільства зможе лише той майбутній фахівець, який сам має високий рівень особистої культури, розвинені орієнтири естетичної оцінки, широкі знання з мистецтва. Відтак актуальною стає проблема включення студентства як соціальної групи в систему загальних і специфічних соціально-естетичних відносин та ролей, а також освоєння нею специфічної для її соціального становища естетичної культури, норм, потреб, смаків, способу життя.

Особливості формування студентства визначаються специфікою їх соціалізації у вищій школі. Це – нова система навчання, засвоєння нових ціннісних орієнтацій, норм, елементів специфічної культури. Водночас у середовищі студентства відбувається складна взаємодія різних культур, цінностей, психології, яка через соціально-груповий синтез призводить до збагачення соціально близького духовного світу майбутньої інтелігенції. Мистецтво значною мірою сприяє формуванню способу життя, зразків поведінки, вибору життєвих цінностей, а також розвитку естетичної культури особистості.

Функціональний аналіз професійно-педагогічної діяльності стверджує, що естетична культура студентства проявляється:

- в його обізнаності в галузі національного мистецтва, (інформаційно-пізнавальна функція);
- в оцінювальних підходах до вибору творів українських авторів, спроможності прищепити іншим шанобливе ставлення до українського мистецтва (орієнтаційно-вибіркова функція);
- у творчо-режисерській вибудові своєї майбутньої професійної діяльності (творчо-конструктивна функція);

- у спілкуванні, побудові між особистісних стосунків за “законами краси” (комунікативно-регулювальна функція).

У нових умовах студентство стає більш прагматичним стосовно культури і робить акцент на набутті професійно-фахової культури, що посилює вибірковість його ставлення до мистецтва, посилює престижні мотиви відбору жанрів і спілкування з ним. Набуває актуальності питання про значення національних особливостей мистецтва, про національне начало у процесі естетичної соціалізації особистості.

Виявлення характеристичних рис українського мистецтва в наших дослідженнях переслідувало педагогічну мету. Важливо було з’ясувати, які художні переваги творів українських авторів містять можливості активізування естетичного сприймання, оцінку, творчу інтерпретацію мистецтва студентами.

Досліджений нами естетико-виховний потенціал українського мистецтва містить: духовно-гуманістичну спрямованість образів; розмаїття художньої тематики (лірико-пісенна лінія, романтизована піднесеність почуття, героїко-патріотичний пафос, психологічна заглибленість у внутрішній світ людини тощо); багатство жанрових характеристик; фольклорну основу класичної спадщини і сучасного професійного мистецтва.

Тому методичне забезпечення естетичної соціалізації студентів засобами національного мистецтва представлено опрацюванням національно-стильових засад пізнання українського мистецтва, що передбачають: широке охоплення і систематизацію художнього матеріалу за історико-стильовими ознаками; виконавське тлумачення художніх образів на національно-стильовій основі; усвідомлення національно-стильових ознак художніх творів через застосування порівняльних підходів; спонукання студентів до емоційного співосягнення художніх образів національного мистецтва; виявлення напрямів інтегрування вітчизняних надбань у світове мистецтво.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасьев Ю.Л. Социально-культурный потенциал художественной деятельности. – Львів: Світ, 1990. – 160 с.
2. Крылова Н.Б. Формирование культуры будущего специалиста. – М.: Высшая школа, 1990. – 142 с.
3. Кудін В.О. Бесіди з естетики. – К.: Мистецтво, 1965. – 241 с.

УДК 340.132.6

НАСТІНА О.І., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЮРИДИЧНИХ КЛІНІК В УКРАЇНІ

Основою функціонування юридичних клінік в Україні в сучасних умовах є поєднання інтересів громадян, що потребують правової допомоги і студентів, зацікавлених в отриманні практичних знань, вмінь та навичок.

Юридичні клініки створюються в структурі вищих навчальних закладів України юридичного профілю з метою формування у студентів поваги до принципів верховенства права, справедливості і людської гідності, набуття ними практичних навичок, надання правової допомоги та проведення правової просвіти населення.

Безоплатна первинна правова допомога в юридичній клініці надається студентами-консультантами зі студентів старших курсів вищого навчального закладу України юридичного профілю, які здобувають вищу юридичну освіту, під контролем осіб (кураторів), що мають вищу юридичну освіту, стаж діяльності в галузі права не менше двох років та є відповідальними за проходження практичного навчання та проведення навчальної практики таких студентів в юридичній клініці.

Безоплатна правова допомога – це вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

Прийняття Закону України «Про безоплатну правову допомогу», який набрав чинності 9 липня 2011 р., стало важливим кроком у забезпеченні реалізації закріпленого статтею 59 Конституції України права кожного на правову допомогу, Концепції формування системи безоплатної правової допомоги в Україні, схваленої Указом Президента України від 9 червня 2006 р. № 509, а також міжнародних актів з питань захисту прав людини. У переліку згаданого закону юридична клініка ВНЗ, на жаль, не вказана як суб'єкт надання первинної правової допомоги, однак багаторічний позитивний досвід роботи мережі юридичних клінік в Україні засвідчує право на такий статус.

На сьогодні на часі є законопроект з питань внесення змін до закону України «Про безоплатну правову допомогу», прийнятому в першому читанні, який знаходиться у ВРУ на розгляді і готується до другого читання.

Необхідно врегулювати порядок проведення особистого прийому осіб, які потребують безоплатної первинної правової допомоги; терміни надання такої допомоги, гарантування права забезпечення надання всіх видів правових послуг безоплатної первинної правової допомоги юридичною клінікою, всі процедури роботи.

Окремого нормативного врегулювання потребує порядок доступу громадян до безоплатної правової допомоги через юридичні клініки у цивільних, сімейних, адміністративних спорах, адже практика такої роботи вже давно сформувалась у більшості юридичних клінік.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011, № 51, ст. 577.

2. Законопроект про внесення змін до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» // Електронний ресурс. Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2_5_1_J?ses=10008&num_s=2&num=&date1=&date2=&name_zp=%FE%F0%E8%E4%E8%F7%ED+%EA%EB%B3%ED%B3%EA&out_type=&id

УДК 347

ЄФРЕМОВА І.І., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВИКОНАВЧИЙ ДОКУМЕНТ ЯК ПІДСТАВА ДО ВІДКРИТТЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» відкриття виконавчого провадження, серед інших підстав, здійснюється на підставі виконавчого документа, визначеного статтею 17 зазначеного Закону.

У загальному визначенні, відповідно до чинного законодавства, виконавчими документами є письмові документи встановлених форм і змісту, які видаються судом та іншим юрисдикційними органами для примусового виконання прийнятих ними рішень, ухвал та інших актів.

Зміст виконавчих документів визначається відповідними законами, іншими нормативними актами. Так, відповідно до ст. 117 Господарського процесуального кодексу України, в наказі господарського суду має бути зазначено: найменування господарського суду, номер справи, дата прийняття рішення, дата видання наказу та строк його дії; резолютивна частина рішення. Постанови адміністративних органів або служб, осіб виносяться у письмовій формі і повинні відповідати вимогам ст. 283 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Не оплачені вчасно платіжні вимоги, акцептовані платником, – це розрахункові документи, які мають форму і зміст, встановлені Національним банком України.

Отже, виконавче провадження є заключною стадією не тільки цивільного процесу або господарського процесу щодо виконання судових рішень, але і кримінального (кримінально-виправного) – в частині майнових стягнень та конфіскації майна згідно з вироком суду, адміністративного – щодо стягнення штрафів та конфіскації предметів, визначених у постанові, а також інших законів, за якими на органи державної виконавчої служби покладено виконання визначених цими законами рішень відповідних органів (посадових осіб) тощо.

Особливої уваги потребують виконавчі документи, видані на підставі рішення Європейського суду із прав людини з врахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду із прав людини». Одним із критеріїв демократичної та правової держави є ефективне та швидке виконання рішень судових та інших юрисдикційних органів. На цьому наголошує і Європейський суд з прав людини.

У національному законодавстві на конституційному рівні закріплено принцип обов'язкового виконання рішення суду. Зокрема, згідно із ч. 5 ст. 124 Конституції України, судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України.

Першою віхою до реалізації принципу обов'язкового виконання рішення суду є дотримання усіх положень законодавства щодо змісту та форми виконавчого документа, що, в свою чергу, дозволить державному виконавцю вчасно та оперативно вирішити питання про відкриття виконавчого провадження.

УДК 347.64

МАЛОВІЧКО І.В., асистент

Науковий керівник – **ФЕДОРЕНКО В.Л.**, д-р юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

MalovichkoInna@meta.ua

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДИТЯЧОЇ БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ ТА БЕЗДОГЛЯДНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ РСР

Кількість безпритульних дітей в Україні зростає з року в рік, але це проблемне питання не є новим і не пізнаним для України, тому визначення

основних причин та способів подолання такого негативного явища потребує наукового аналізу досвіду подолання безпритульності в Україні в минулих роках, зокрема з моменту існування УРСР.

Первинна масова безпритульність була негативною спадщиною царської Росії. Ще напередодні світової війни в Росії нараховувалося близько 2,5 млн. безпритульних, а в існуючих 58 притулках та колоніях розміщувалося 29 666 дітей.

Для ефективної боротьби з безпритульністю необхідно з'ясувати, що саме включає в себе поняття «безпритульність», і кого прийнято вважати безпритульним.

Найбільш чітка класифікація типів безпритульності надана Рубінштейном В.І. в 1925 році в його праці «Поняття та види дитячої безпритульності»:

- зовсім безпритульною (безпритульні у вузькому значенні) повинна бути визнана дитина, яка не знаходиться під опікою родини (або замінюючих її установ, організацій та осіб, як то опікуни, родичі та особи, які взяли дитину на виховання);

- частково безпритульною (напівбезпритульні) має бути визнана дитина, яка знаходиться під опікою родини (або установ, організацій чи приватних осіб, які їх замінюють);

У перші роки радянської влади розподіл безпритульних проводився на дві групи:

- безпритульні діти, які втратили батьків, або зв'язок з ними і внаслідок цього опинилися на вулиці і потребують повного соціального забезпечення держави;

- бездоглядні діти, які мають батьків або знаходяться під опікою приватних осіб, родичів, але не мають повного матеріального забезпечення, належних умов виховання. Ця група дітей потребує соціально-правового захисту та тимчасової або часткової державної допомоги.

З бездоглядними дітьми в радянський період на державному рівні почали опікуватися лише наприкінці 20-х років, а точніше після виходу постанови ВУЦВК та РНК України 1927 року «Про заходи боротьби з дитячою безпритульністю в УСРР». В даній постанові вперше було надано й законодавчо визначено поняття безпритульності: «До безпритульних, що не досягли 18 років і перебувають в умовах, небезпечних для їхнього фізичного і громадсько-трудового розвитку, держава застосовує відповідно до характеру й ступеня їхньої безпритульності заходи соціально-правової охорони, матеріальної допомоги й виховання».

Вперше ця постанова дає вичерпний перелік форм соціально-правового захисту неповнолітніх: прилаштування дітей в інтернатні установи, передача дітей на патронат (як індивідуальний так і колективний), надання індивідуальної матеріальної допомоги, направлення безпритульних підлітків на рабфаки, працевлаштування, організація юридичних та медичних консультацій, безкоштовних гарячих сніданків та інші.

З'ясування суті поняття безпритульності пов'язане з необхідністю аналізу причин виникнення цього явища, без чого, неможливо узагальнити весь складний досвід подолання дитячої безпритульності, починаючи із 20-х років ХХ століття, що дасть змогу проводити заходи з ліквідації дитячої безпритульності в наш час.

УДК 344.65

МОХОНЬКО О.О., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

elena_mohonko@ukr.net

СПІРНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Великим кроком в розвитку кримінального процесуального законодавства стало прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України у 2012 році, але чи то поспіх прийняття закону, чи то впровадження нових, невідомих до цього нашому законодавству інститутів, залишають нагальними цілу низку спірних, неузгоджених питань, починаючи ще з моменту реєстрації інформації про кримінальне правопорушення (злочин, кримінальний проступок).

Так, слідчий, прокурор впродовж 24 годин з моменту отримання відомостей про вчинене кримінальне правопорушення зобов'язаний внести їх до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі ЄРДР) і не має права відмовити в реєстрації таких відомостей.

Але, разом з тим, оскарження підозрюваним або його захисником внесення відомостей до ЄРДР законом не передбачено. Так само і саме поняття кримінального проступка досі залишається загадкою.

Прогресивним кроком вважаємо появу нового суб'єкта в кримінальному процесі – слідчого суддю. Наявність цього суб'єкта є обов'язковою передумовою реалізації принципу змагальності на стадії досудового розслідування. Але разом з тим, велика кількість рішень слідчого судді, які беззаперечно є спірними для сторін, є остаточними і оскарженню не підлягають.

Наприклад, ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів, яким надається право вилучення не тільки документів, речей, а й майна (в тому числі і майна підприємств). А речові докази у вигляді партій товару можуть бути знищені або реалізовані без згоди їхнього власника (ст.159, ч.6 ст.100 КПК України). Так само не підлягають оскарженню і ухвали слідчого судді про обрання запобіжного заходу (за винятком тримання під вартою й домашнього арешту) ст. 309 КПК) та ухвала про відмову у задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних (розшукових) дій та ін.

Отже, кримінальні процесуальні норми потребують ще значних уточнень та доповнень.

УДК 261.8

МЕЛЬНИК Л.М., канд. політ. наук.

Білоцерківський національний аграрний університет

Milam2015@ukr.net

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я В ГЕОПОЛІТИЧНИХ СЦЕНАРІЯХ

Українське православ'я нині, як і все Вселенське православ'я, характеризується наявністю значних проблем системного характеру, які необхідно вирішувати, бо

бездіяльність призведе до поглиблення кризи конфесії. Причина цих проблем має історичний характер, оскільки вони поставали протягом значного відрізка часу і були пов'язані з політичними, економічними та духовними особливостями розвитку православ'я на тій чи іншій території його поширення.

Як свідчить історія, Київська митрополія до 1686 року входила до складу Константинопольського патріархату, а Москві вона була передана тимчасово з ряду умов, які нею не виконувалися.

Зазначимо (як приклад) – ім'я Константинопольського патріарха, яке згідно з вимогами, необхідно було згадувати перед іменем Московського патріарха на кожній літургії. Невиконання ж таких умов – пряма причина повернутися із тимчасового перебування.

Як постійну канонічну територію, за Московською патріархією, Константинопольський патріархат визнає її кордони кінця XVI століття. В той час Україна не входила до складу Росії, а Київська митрополія не належала до Московського патріархату. Константинополь визнає українське православ'я своїм дітищем, а УПЦ КП та УАПЦ – визнають саме Константинопольський патріархат своєю Церквою-матір'ю.

Із погляду Москви, долю українського православ'я може вирішувати тільки Руська Православна Церква, частиною якої залишається УПЦ, та від якої відокремилися УПЦ КП та УАПЦ.

Внаслідок ослаблення Києва його місію перейняла Москва. Звідси й впливає положення «собиранія земель русских». Тому, розглядаючи ідею «Руського міра», слід мати на увазі «Третій Рим» в трансформованому вигляді.

Українська Православна Церква (КП) проголосила себе приймницею Української Церкви і православної традиції, щ обула започаткована Апостолом Андрієм Первозванним, а Володимир Великий у 988 р. Узаконив. Але історія тієї Церкви обірвалася 1686 р. Через приєднання до Московського Патріархату, точніше кажучи – вона виратила особисту позицію і злилася з історією Російської Православної Церкви аж до XX століття.

Відповідно Українська Православна Церква Київського Патріархату шукає зараз світового визнання своєї канонічності та спадкоємності, а в переговорному процесі зі Вселенською Патріархією опорою для неї є саме невизнання канонічності акту 1686 р. Представниками цих Церков.

УДК 34.03

ТЕРЕЩУК М.М., ст. викладач

Білоцерківський національний аграрний університет
tereschuk2004@ukr.net

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ ПРАВІ

Унаслідок реалізації публічної влади, насамперед у правовій формі, у підсистемі відповідальності за її практичне здійснення особливе місце посідає

юридична відповідальність як відповідальність за недотримання формально визначених загальнообов'язкових правил поведінки, установлених (або санкціонованих) і гарантованих державою.

Свого часу це давало підстави для тверджень, що вся юридична наука присвячена в різних аспектах вивченню природи відповідальності й специфічних форм її правового забезпечення.

При цьому складний системний характер публічного управління зумовлює віднесення до кола суб'єктів відповідальності, з одного боку – публічно-владних інституцій та осіб, що здійснюють публічно-владні функції, формуючи та реалізуючи управляючі впливи на суспільні процеси, поведінку, свідомість та діяльність людей. З іншого – покладання юридичної відповідальності на фізичних і юридичних осіб, чия поведінка, свідомість та діяльність постають об'єктом управління, є необхідним засобом упорядкування суспільної життєдіяльності, публічного управління в широкому розумінні цього поняття.

Попри усю значущість цього виду відповідальності в публічному управлінні, його не можна ототожнити з такою відповідальністю в цілому. Адже далеко не всі відносини в суспільстві опосередковуються правом, що унеможливорює і встановлення державою санкцій за недотримання тих чи інших юридичних норм.

Держава постає щодо права формуючим і гарантуючим чинником, утілюючи в його нормах свою волю, однак саме формування і визначення цієї волі є складним політичним процесом.

Практика реалізації права, особливо в Україні, переконливо довела, що юридичні норми, істотно впливаючи на політичне життя суспільства, вводячи бурхливий політичний процес у певним чином формально визначені межі, все ж неспроможні стати над політикою.

Тому право може поставати як засіб не тільки узгодження та гармонізації суспільних інтересів, а й створення переваг для реалізації інтересів політично пануючого угруповання всупереч інтересам інших членів суспільства.

Відповідно й юридична відповідальність більшою чи меншою мірою постає засобом втілення волі політично пануючого угруповання. Натомість колективна та індивідуальна відповідальність представників політично пануючої еліти, ймовірно, перебуває за межами регулятивного впливу держави.

УДК 35:504.73

КРАВЦОВА К.М., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ПЕСТИЦИДІВ

В Україні прийнято ряд нормативно-правових актів, що регулюють правові відносини у сфері використання пестицидів. Рамковим документом, який регулює питання поводження з пестицидами, є Закон України “Про пестициди і агрохімікати” від 2 березня 1995 року. Цей Закон встановлює загальні положення поводження з

пестицидами, вимоги до проведення державних випробувань та державної реєстрації пестицидів, агрохімікатів і технічних засобів їх застосування, до виробництва, транспортування, реалізації, зберігання, застосування, утилізації, знищення та знешкодження пестицидів, реалізації державної політики, здійснення державного нагляду і державного контролю за додержанням законодавства про пестициди, якості за критеріями безпечності сільськогосподарської сировини і харчових продуктів та встановлює відповідальність за порушення законодавства про пестициди.

Усвідомлюючи небезпеку виробництва, розповсюдження (торгівлі) та використання пестицидів для здоров'я та навколишнього середовища, світова спільнота наприкінці ХХ століття розпочала діяльність з розробки основних принципів міжнародних конвенцій, які регулюють ряд актуальних питань щодо пестицидів: Роттердамська конвенція про процедуру попередньої обґрунтованої згоди (Prior Informed Consent), або скорочено Конвенція РІС, яка вступила в дію у лютому 2004 р., та Стокгольмська конвенція про СОЗ, яка набрала чинності у травні 2004 р.

26 вересня 2002 року Україна приєдналася до Роттердамської конвенції про процедуру попередньої обґрунтованої згоди відносно окремих небезпечних хімічних речовин та пестицидів у міжнародній торгівлі, прийнятої 10 вересня 1998 року. Ця Конвенція спрямована на врегулювання міжнародної торгівлі окремими небезпечними хімічними речовинами з метою охорони здоров'я людини та навколишнього середовища від потенційного шкідливого впливу та заохочення їх екологічно обґрунтованого використання через сприяння обміну інформацією, запровадження процедури прийняття рішень щодо їхнього імпорту та експорту на національному рівні. Україна стала Стороною Стокгольмської конвенції про СОЗ, ратифікувавши її 18 квітня 2007 р.

Таким чином, можна стверджувати, що на сьогодні в Україні досконально розроблена нормативно-правова база системи регулювання обігу пестицидів та здійснюється контроль за її виконанням. Проте залишається невирішеним питання щодо узгодження українських стандартів за стандартами Світового Товариства з безпеки харчової продукції, виробленої із застосуванням пестицидів та агрохімікатів.

УДК 340.132

МАТВІЙЧУК Г.С., студентка 3 курсу
Науковий керівник – **ТЕРЕЩУК М.М.**, ст. викладач
Білоцерківський національний аграрний університет
annamatv@meta.ua

ІНСТИТУТ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Розвиток суспільства невід'ємно пов'язаний із системою засобів впливу на суб'єктів суспільних відносин з метою забезпечення стабільності розвитку суспільства та справедливості у відносинах між громадянами. Актуальність теоретичних досліджень приватного права зумовлюється тим, що у чинному законодавстві України закладено

принципово новий для вітчизняної юриспруденції підхід до розуміння приватного права, чим зумовлена й потреба в його подальшому вивченні. Дослідження сприятимуть оптимізації чинного законодавства, більш ефективному застосуванню приватно-правових норм та дадуть змогу науково обґрунтувати практичні рекомендації щодо застосування юридичної відповідальності у сфері приватного права України.

Приватне право можна визначити як сукупність норм права, предметом регулювання яких є сфера приватних, індивідуальних інтересів. До приватного права відносять, насамперед, норми цивільного права, також норми сімейного, земельного, трудового, житлового та інших галузей права.

Під юридичною відповідальністю розуміється юридичний обов'язок правопорушника зазнати примусового позбавлення його певних соціальних благ чи цінностей (матеріальних, духовних чи особистих), які належали йому до факту правопорушення.

У приватному праві застосовуються такі види відповідальності: адміністративна, матеріальна, дисциплінарна, адміністративна та цивільна. Відповідальність як вид державного примусу характеризується тим, що таким способом приводиться в дію санкція порушеної норми права.

Інститут відповідальності в приватному праві має вагоме, ключове значення, адже виражається у застосуванні до правопорушників передбачених законодавством санкцій, що забезпечуються у примусовому порядку державою та є одним з найважливіших засобів захисту інтересів особистості, суспільства з метою підтримання належного нормального порядку в суспільстві, що заснований на дотриманні більшістю його членів правил, які встановлені нормами матеріального права.

УДК 316.42/.621

ЯРМОЛА О.В., канд. філос. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДИНАМІКА СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В ІСТОРІЇ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Одним із важливих понять для характеристики сутності людини є активність. Вона є формою існування людини у світі та передумовою свободи. Активність з'являється при народженні людини. Вона є засобом реалізації людиною або певною соціальною групою своїх прагнень, бажань, надій. Активність у суспільному житті може проявлятися у різноманітних формах. Конкретна людина не здатна охопити всі можливі для даного суспільства форми активності. Це є однією з важливих передумов динаміки активності в суспільстві (тобто переключення з одних видів та форм на інші, зміни напрямків та інтенсивності).

Виходячи із цілеспрямованої участі (або неучасті) індивіда в суспільному житті, ми можемо виділити наступні **види активності**: *соціальну* (спрямовану на соціум); *асоціальну* (або егоїстичну, індіферентну відносно соціуму). Деякі форми активності, які, наприклад, реалізуються у релігії, мистецтві, спорті, науці, містять в собі одночасно і соціальний, і асоціальний аспекти. Соціальна активність може мати

як конструктивний (спрямована на участь в роботі, підтримку та розвиток структури існуючих та створюваних соціальних інститутів та відносин), так і деструктивний (спрямована на руйнацію) характер.

Активність громадян у суспільстві обмежується і спрямовується моральними та правовими нормами та регулюється соціальними інститутами. Динаміка соціальної активності стає причиною коливання рівня соціальної напруги. З огляду на співвідношення соціальної активності та регулюючих її механізмів можна виділити декілька видів суспільств.

До першого виду належить суспільство, у якому рівень існуючої активності (A_i) відповідає рівню очікуваної (A_o) та дозволеної активності (A_d) – тобто: $A_i = A_o = A_d$. Такий тип суспільства є «ідеальним», іншими словами – таким, якого реально не існує. Наближеним до нього історичним видом суспільства є традиційне суспільство, а теоретична модель такого суспільства описана Платоном в діалозі «Держава». Ідея цієї держави не передбачає матеріального, технологічного, культурного та будь-якого іншого прогресу. Таке суспільство максимально стабільне. Завдяки цьому усувається соціальна напруга в суспільстві, тобто, очікувана активність (A_o) формується традиціями, дозволена активність (A_d) – законами. При цьому *асоціальна* та *антисоціальна* активність мінімальна, або в ідеалі – відсутня зовсім.

В другому варіанті суспільства (наприклад, сучасні розвинені західні держави) активність громадянина більш подавлена, й існує значна *антисоціальна* активність населення. Але загалом суспільство знаходиться в рівновазі та відносній стабільності.

В третьому варіанті (наприклад – окупована Франція 1940–1941 рр.) дозволена активність (A_d) – низька. Значно зростає *антисоціальна* активність.

Виходячи із запропонованої моделі співвідношень типів соціальної активності, можна визначити рівень соціальної напруги в суспільстві за формулою: $H_c = A_o - A_d$, (де H_c – соціальна напруга, A_o – очікувана активність, A_d – дозволена активність).

Таким чином ми бачимо, що соціальна напруга в суспільстві тим вище, чим нижче рівень дозволеної активності (A_d) відносно очікуваної активності (A_o). (Показник соціальної напруги (H_c) не має абсолютного значення і залежить від конкретних соціальних груп та індивідів.)

Якщо рівень дозволеної активності (A_d) перевищує рівень очікуваної (A_o), то соціальна напруга зникає, переходячи в свою протилежність. Але таке повне зникнення H_c можливе лише в окремих питаннях. В суспільному ж житті в цілому певний рівень соціальної напруга присутній завжди, і є стимулом для розвитку соціуму.

УДК 343.98

СОКИРИНСЬКА О.А., канд. юрид. наук,
Білоцерківський національний аграрний університет
o.sokyrynska@ukr.net

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЛЮДИНИ ЗА СЛІДАМИ-ВІДОБРАЖЕННЯМИ

Для боротьби зі злочинністю державою з різним успіхом проводяться заходи політичного, правового, соціального, економічного, просвітницького характеру, які

певним чином впливають на рівень злочинності взагалі. Ці заходи в сукупності мають стратегічне значення, справляють позитивний вплив на зміцнення законності і правопорядку, але для розкриття конкретних злочинів вони мають вельми опосередковане значення. В цьому сенсі для забезпечення успішного вирішення органами дізнання, слідчими повсякденних завдань, пов'язаних із повним, об'єктивним та всебічним розслідуванням і попередженням злочинів, слід постійно звертати увагу на криміналістику, її розвиток, тенденції, вдосконалювати існуючі та створювати нові методи дослідження речових доказів.

Для визначення встановлених під час досудового слідства відомостей про факти, які можуть за певних умов набути статусу процесуальних доказів, доцільно вживати термін “доказова інформація”. Виходячи з поняття інформації, її видів та завдань, процес слідоутворення можна розглядати як інформаційний, а наслідки вчиненого злочину (події, що розслідуються) як доказову інформацію.

Криміналістика досліджує не докази, які можна прямо використати у кримінальному процесі, а будь-які матеріальні зміни (сліди), що виникли на місці події і несуть певну інформацію, котра може допомогти у вирішенні багатьох питань під час розслідування. Тому будь-які відображення людини у навколишньому середовищі, виявлені або змодельовані, можуть використовуватись у судовому пізнанні як надійні джерела доказової інформації.

Розглядаючи людину як інтегральний слідоутворювальний об'єкт враховуючи сучасні досягнення в різних галузях, які вже зараз принципово збільшують межі наукових уявлень про індивідуальні властивості людини, можна з впевненістю стверджувати, що будь-які сліди, що залишає людина, є її відображеннями, а тому втрачає сенс широке і вузьке розуміння слідів у криміналістиці. Всі вони, так чи інакше, аж до індивідуальної визначеності, характеризують окремі властивості людини та людини у цілому.

За генезисом і механізмом утворення сліди-відображення людини варто поділити на контактні і субстанціональні, а разом з тим категорично відмовитись від вживання терміна “трасологічні сліди”, який побутує у юридичній літературі як синонім поняття “сліди у вузькому значенні слова”, оскільки він є тавтологією і не відповідає сучасному рівню слідознавства.

Якщо сліди різних предметів (знарядь злому, інструментів, транспортних засобів тощо) свідчать про перебування цих предметів у конкретних ділянках місця події, але в жодному разі прямо не можуть вказувати на участь у певній події їх володаря, то відображення частини людського тіла або відокремлені його частки чи матеріалізовані результати функцій організму людини за певних умов дають змогу незаперечно констатувати безпосередній фізичний зв'язок конкретної людини з даним місцем.

Контактні сліди-відображення рук, ніг, зубів та інших частин тіла людини, що становлять предметну галузь трасології, є традиційними надійними ідентифікуючими об'єктами. Їх виявлення, фіксація та дослідження ґрунтуються на досить ефективних і точних технологіях, які, проте, вимагають постійного удосконалення, особливо в плані розширення категорії слідоутворювальних об'єктів та відшукування нових ідентифікаційних ознак.

Всі субстанціональні сліди-відображення та частки людини придатні для ідентифікації конкретної особи. Контактні сліди з нашаруваннями виділень людського

організму (пото-жирові або закривавлені сліди рук, сліди зубів, залишки слини тощо) повинні піддаватись комплексному трасологічному та генотипоскопічному дослідженню.

Ототожнення людини за запахом (субстанціональний слід-відображення) має незаперечні природничо-наукові підстави. Кінолого-одорологічний експеримент з дотриманням всіх вимог до таких актів (чистота і відтворюваність результатів) цілком може використовуватись у офіційному процесуальному доказуванні.

Відомими зараз контактними і субстанціональними слідами-відображеннями людини прояв її властивостей не вичерпується. Криміналістам разом із представниками природничих наук необхідно в плані потреб криміналістичної ідентифікації людини вивчати електромагнітні, біохімічні, генетичні та будь-які інші прояви її організму.

УДК 347

ДУДНІК Л.О., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ВИЗНАННЯ ПРАВОЧИНУ НЕДІЙСНИМ ТА НЕУКЛАДЕНИМ

Про актуальність проблеми захисту порушених прав особи свідчать численні публікації в юридичній літературі, зокрема Т.О. Чернадчук, С.І. Блінова, В.О. Кучера, Н. Палій. Крім того, за цією темою вже здійснено ряд дисертаційних досліджень такими вченими: О.Б. Андрейцева, Ж.Л. Чорна, Л.Г. Лічман, Я.М. Романюк та ін. Водночас не всі питання зазначеної проблеми науковцям вдалося вирішити. Саме тому, доцільним є приділити увагу дослідженню підстав застосування наслідків недійсності правочину для захисту порушених прав та інтересів сторін правочину або інших зацікавлених осіб та відмежування їх від наслідків неукладеного правочину.

Новелою ЦК України є визначення нікчемного правочину, а також те, що для застосування наслідків недійсності такого правочину слід лише пред'явити в суді вимоги про примусове застосування наслідків нікчемного правочину. При цьому таку вимогу з огляду на положення ч. 5 ст. 216 ЦК України може бути пред'явлено будь-якою зацікавленою особою. Також чинним законодавством України встановлено, що суд може з власної ініціативи застосувати наслідки недійсності нікчемного правочину.

Зважаючи на такі неоднозначні законодавчі формулювання, в юридичній літературі можна зустріти різні думки щодо застосування наслідків недійсності правочину у разі його нікчемності та визнання його недійсним.

У контексті досліджуваної проблеми варто більш детально розглянути питання щодо розмежування нікчемних та неукладених правочинів, оскільки у визначенні природи правовідносин, що виникли між сторонами правочину, який визнано неукладеним або нікчемним, застосовуються різні способи захисту порушеного права.

У цивілістичній науці сформувались два основних погляди щодо проблеми недійсних та неукладених правочинів. Згідно із першим, який підтримував та обґрунтовував В.П. Шахматов, неукладені правочини належать до недійсних, а тому немає необхідності виокремлювати їх у спеціальну групу [1], оскільки наслідки виконання таких правочинів визначаються за правилами, встановленими для недійсних правочинів [1]. Обґрунтовуючи свій погляд, В.П. Шахматов зазначав, що усі неукладені правочини не відповідають тим чи іншим вимогам норм права про склад правочину, а тому вони є недійсними. Дещо іншого погляду дотримувався Г.Ф. Шершеневич, який зазначав, що не слід вважати, що недійсний правочин має місце завжди, коли відсутні деякі його суттєві ознаки, і що такий правочин ще не вчинено [2], тобто не слід плутати поняття недійсного правочину з неукладеним правочином, коли сторони не дійшли повної згоди для досягнення правочином повної сили.

За таких обставин доцільно для вирішення проблематики співвідношення неукладеного та недійсного правочину віддавати перевагу застосуванню положень ст. 220 ЦК України, тобто визнанню правочину недійсним, оскільки ЦК України, на відміну від ГК України, не містить поняття неукладеного (такого, що не відбувся) договору і його наслідків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Шахматов В.П. Сделки, совершенные с целью, противной интересам государства и общества. – Томск, 1966. – 211 с.
2. Шершеневич Г.Ф. Учебник русского гражданского права (по изд. 1970 г.). – М., 1995. – 923 с.

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ПРИКЛАДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

УДК 378.22:63:378.147:004.031.42

ТКАЧЕНКО О.В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА АГРОНОМІВ-ДОСЛІДНИКІВ ЗАВДЯКИ ІНТЕРАКТИВНИМ МЕТОДАМ НАВЧАННЯ

Сучасне життя диктує нові підходи до формування освітнього процесу. Також багато з основних питань сьогодення тісно пов'язані з сільськогосподарським виробництвом, яке має адаптуватися до цих постійно мінливих проблем.

Для вирішення цих питань необхідні радикальні зміни в сільськогосподарській освіті, спрямовані на підготовку кваліфікованих кадрів для задоволення потреб ХХІ століття. Їх вирішення передбачає реформування не лише змісту і структури вищої освіти, але й удосконалення вже існуючих та розроблення нових форм організації та методів навчання. Тому, сьогодні основні методичні нововведення пов'язані з використанням активних, або як їх ще називають інтерактивних, методів навчання. Суть їх полягає у тому, що навчальний процес організовується на основі взаємодії, діалогу, в ході якого учні навчаються критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, враховувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватись з іншими людьми. Навіть, підтвердженням цьому є визначення із педагогічного енциклопедичного словника Б.М. Бім-Бада: «інтерактивне навчання – це навчання, яке побудоване на взаємодії того, хто навчається, з навчальним середовищем, яке є сферою досвіду, що засвоюється».

За даними наукових досліджень, під час лекції учень засвоює лише 5% матеріалу, під час читання – 10%, роботи з відео- та аудіо-матеріалами – 20%, під час демонстрації – 30%, під час дискусії – 50%, під час практики – 75%, а коли учень навчає інших чи відразу застосовує знання – 90%. Завдяки останньому студент стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та саморозвитку. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності.

Важливу роль у цьому (професійній підготовці агронома-дослідника) відіграє і майстерність самого педагога, його вміння довести свої знання до кожного студента, володіючи різноманітністю та гнучкістю методів навчання. Використовуючи інтерактивні методи, викладач стає організатором самостійної, навчально-пізнавальної, комунікативної, творчої діяльності студентів; у нього з'являються можливості для вдосконалення процесу навчання, розвитку комунікативної компетенції студентів та цілісного розвитку їх особистості.

Отже, інтерактивні технології навчання формують соціокультурну компетентність, навички критичного мислення та діалогового спілкування студентів,

розширюють їхні пізнавальні можливості у здобутті, аналізі та застосуванні інформації, а також виступають базою для формування умінь та навичок у майбутній професійній діяльності, і, насамперед, використання інтерактивного навчання є необхідною умовою оптимального розвитку і тих, хто навчається і тих, хто навчає.

УДК 811'161.2(038)

ЧЕРНОБРОВ Ю.А., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ МАТЕРІАЛУ В СЛОВНИКУ СИНТАКСИЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Українська синтаксична термінологія загалом добре представлена в українських словниках лінгвістичних термінів та енциклопедичних працях. Однак опис синтаксичної терміносистеми сьогодні не задовольняє потреб мовознавців через те, що в словниках відбито не всю палітру термінопонять українського синтаксису, відсутня історична ретроспекція терміна тощо. Тому нагальною потребою є створення словника, який би систематизував синтаксичні терміни й зміг репрезентувати їх еволюцію. Подаємо пропозиції до організації матеріалу в такому словнику синтаксичних термінів, який би зміг бути насправді вичерпним довідником із термінології українського синтаксису.

Тривалий час історія термінопонять синтаксису не знаходила свого відображення в лексикографічних працях через ідеологічні напашарування. Починаючи з 30-х років до 80–90-х років ХХ століття спостерігаємо процес цілеспрямованого наближення української термінології до російської традиції. Із двох термінів обирався ближчий до термінологічної системи російської мови. Звернення до історії терміна сприймалося як прояв націоналізму, тому поза науковим вжитком залишилися терміни, представлені в попередніх граматиках, у яких скрупульозно й ретельно зібрано й відтворено широку палітру мовознавчих термінів на позначення понять синтаксису. Від середини ХІХ ст. до кінця Першої світової війни в Галичині й на Буковині відбувається становлення і розвиток синтаксичної термінології. Частина термінів запозичується з російської, польської мов, паралельно починається процес творення термінів на українській мовній основі.

Ми маємо багатий історичний матеріал, який, на нашу думку, доцільно було б використати в майбутньому словнику. Зазначимо, що метою збереження історичного варіанту терміна не є повернення його до активного вжитку та заміни наявних синтаксичних термінів, а відтворення цілісної історичної картини термінології синтаксису, опис еволюції.

Термінографування синтаксичних термінів складне через те, що в синтаксичній науці немає однастайності щодо вирішення багатьох мовознавчих проблем (наприклад, відсутність чітких класифікацій словосполучень, складнопідрядних речень, багатокомпонентних складних речень тощо). Укладаючи повний словник, лексикограф мусить усвідомити необхідність презентації напрацювань різних наукових шкіл, що,

безперечно, збільшить обсяг такого словника. Тому ми вирішили зосередитися на висвітленні історії й сучасного стану ключових термінопонять сучасного синтаксису.

Щоб упоратися з таким завданням, для кожного терміна складаємо дослідницький паспорт. Він показує джерело, регіональне поширення, час фіксації певного терміна. Отримані результати з такого паспорта дають можливість укласти словникову статтю, яка не лише розкриє зміст терміна, а й репрезентує його історію. Реєстрове слово у статті подаємо напівжирним шрифтом і зазначаємо наголос. Сучасний варіант терміна, (якщо він є) представлений в круглих дужках. Далі наводимо дефініцію терміна. В окремих випадках подаємо типові контексти його вживання. Способи представлення матеріалу в словнику – алфавітний і гніздовий. Про гніздовий спосіб ідеться в тому випадку, коли термін вступає в розгалужені гіперо-гіпонімічні відношення. Таким чином, у гнізді основного терміна є внутрішньогніздові терміни. Якщо останній виражений словосполученням, то на перше місце ставимо спільний компонент – реєстрове слово. Такі терміни наводимо у гнізді за алфавітом другого компонента. У кінці статті подаємо історію основного терміна із посиланням на джерело та зазначенням часу його фіксації. Історичний варіант внутрішньогніздового терміна виділяємо курсивом і подаємо після останнього.

Пропонований словник ключових понять українського синтаксису плануємо як словник дефініційного типу з елементами ідеографічного словника. Особливістю такого словника є висвітлення історії й сучасного стану ключових термінопонять сучасного синтаксису, що дасть підстави вважати його насправді вичерпним довідником із термінології основних термінів українського синтаксису.

УДК 81'0/.276.6:330

БОРЩОВЕЦЬКА В.Д., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ СУБМОВИ ЕКОНОМІКИ

Субмова економіки, як і будь-яка інша, в системі сучасної англійської мови має етапи свого формування. У спеціальній літературі виділяють три етапи формування субмови економіки.

Ранній етап формування економічного словникового фонду в англійській мові відноситься до переднаукового періоду економічних знань. Основними чинниками, під впливом яких появились економічні найменування, виступала економічна практика і її відображення у повсякденній свідомості агентів виробництва. Формування цієї лексики відбувалось на основі семантичної спеціалізації слів загальнонародної мови, запозичень і морфем, що передавали економічні поняття.

Другий період становлення економічного словникового фонду в англійській мові відноситься до II половини XVI – початку XVII ст. Завоювання Британії скандинавами мало також велике значення для розвитку англійської мови. Запозичень зі скандинавської мови є досить багато, в тому числі й у субмові економіки. Наприклад, англійському loan n займ існує відповідне скандинавське lan та ін.

Третій етап у розвитку англійської економічної термінології відноситься до XVII ст. і співпадає з завершенням виділення політекономії в самостійну галузь науки. Характерними для цього періоду стали не ізольовані терміни, а їх сукупності – термінологічні ряди, відносно чітка система дефініцій, яка розширила семантичне поле термінів.

Отже, створилася перша економічна терміносистема та її концептуальне ядро. Проте вона не була власне науковою, оскільки не пододала семантичної суперечності й термінологічної плутанини.

Великого розвитку набула англійська економічна лексика в результаті становлення терміносистеми марксистської політекономії – наслідку революційного перевороту в економічній науці та її концептуальних засобах.

На сучасному етапі спеціальна економічна лексика переживає “неологічний бум”, тобто появу великої кількості нових термінологічних одиниць та їх широке розповсюдження, пов’язане з цілою низкою лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів.

УДК 81’42

ЗИНЬСЬКА А.П., асистент

Науковий керівник – **КАЛИТЮК Л.П.**, канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МОВЛЕННЄВІ АКТИ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

На сучасному етапі розвитку мови, коли в розпорядженні його носіїв знаходиться величезний запас мовних засобів і досвід у їх вживанні, на перше місце виходять питання, пов’язані не стільки з тим, як відобразити те чи інше розумове зміст, скільки з тим, як відобразити його найкращим чином, тобто вирішити комунікативні завдання в найкоротші терміни і з максимальним ефектом впливу на адресата мовлення. Прагматика і теорія мовних актів є областю дослідження на стику лінгвістики, психології та соціології, яка аналізує загальні засади комунікативної діяльності індивідуума і відповідає за конкретне формування логічної основи діалогу-спілкування. Це визначає актуальність даного дослідження. В ході дослідження було з’ясовано, що мовленнєвий акт (МА) – це мінімальна основна одиниця мовленнєвого спілкування, в якій реалізується одна комунікативна мета говорить і здійснюється вплив на адресата. МА, що розглядається з точки зору його позамовної мети, виступає як іллокутивний акт. З урахуванням цих параметрів, всі безліч іллокутивних актів було розділене Дж. Серлем на п’ять основних класів:

1. *Репрезентативний*, орієнтовані від дійсності до висловлення, мають на меті відобразити стан справ у світі, припускають наявність у мовця відповідного думки, і їх пропозиціональний зміст нічим не обмежена. Прикладами репрезентативний є обіцянка, осуд, прогнозування, кваліфікація, визнання.

2. *Директиви*, з орієнтацією від висловлення до дійсності, мають на меті спонукати адресата робити / не робити що-небудь, припускають наявність у мовця

відповідного бажання, а їх пропозиціональний зміст завжди полягає в тому, що адресат здійснить / не зробить деяку дію в майбутньому. До цього класу належать прохання, заборони, поради, інструкції, заклики та інші види спонукальних мовленнєвих актів.

3. *Коміссиви*, орієнтовані, як і директиви, від висловлення до дійсності, використовуються мовцем з метою пов'язати себе зобов'язанням робити / не робити що-небудь, припускають наявність у нього відповідного наміру, і їх пропозиція завжди має своїм суб'єктом саме говорить. Приклади коміссивів: обіцянка, клятва, гарантування.

4. *Експресиви* мають на меті висловити певний психологічний стан мовця (почуття вдячності, жалю, радості і т.п.) в якості реакції на стан справ, що визначається у рамках пропозиції. Напрямок відповідності між висловлюванням і дійсністю для них не істотно, оскільки стан справ, що служить приводом для експресиви (те, з чим ми вітаємо, за що дякуємо або просимо вибачення тощо), складає не основний зміст, а передумову такого мовного акту - його Пресупозиція. До класу експресивів більшою мірою відносяться і мовленнєві акти похвали / компліменту, які є основним об'єктом нашого дослідження.

5. Клас *декларацій* відрізняється від інших чотирьох по параметру зв'язку з позамовними інститутами і, що впливає з цього факту специфікою відповідності між висловлюванням і дійсністю: оголошуючи (декларуючи) деякий стан справ існуючим, мовленнєвий акт декларації тим самим і робить його існуючим в реальному світі. Прикладами декларацій є призначення на посаду, оголошення війни або перемир'я, відлучення від церкви, посвячення в лицарі, прийом до партії, присвоєння звання людині або імені установі і т.п.

Отже внутрішня структура МА складається з трьох компонентів: локуція, іллокуція і перлокуція. Іллокутивної функції висловлювання теорією мовленнєвих актів приділяється більше уваги; ілокутивна сила прийнята за основу класифікації мовленнєвих актів.

УДК 81'271:177.1

ПТАШНІЧЕНКО А.М., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

vikann@meta.ua

ПЕЙОРИТИВНІСТЬ ЯК СТРАТЕГІЯ ВВІЧЛИВОСТІ

І в англійському і в українському мовленні спостерігаються аналоги так званих дизонорифіків (dishonirifics) – мовних елементів з принижувальним значенням, які применшують достоїнства певної речі або людини, тобто є пейоритивними і, таким чином, протилежним нормативним формам ввічливості. Якщо, скажімо, в японській мові цю функцію виконують спеціальні суфікси, які дорівнюють, у більшості випадків, словам «скромний, недостойний» – звідси дещо дивні для європейського вуха переклади з японської на кшталт «*прошу скуштувати*

мого скромного / недостойного пирога» – то в англійській та українській мовах мотив приниження власного значення не закріплений у мові. Проте англійська і відповідна українська фраза «*You must have this piece of chocolate cake*» «*Ви мусите скуштувати цей шоколадний торт*» мають, по суті, аналогічне значення, оскільки слово **must** – **мусите** несе семантику примусу, спонукання до не вельми приємних дій. Таким чином людина, яка пропонує скуштувати торт, якби вдає, що примушує гостя з'їсти виріб власного виробництва, хоча при цьому вона може бути досить високої думки про його смакові якості.

Аналогічне значення мають і стереотипні формули запрошення: «*You must come round to our place some time. / You must come to us soon*». «*Ви мусите завітати до нас*». Про це свідчить вибір в обох мовах саме модальних дієслів **must** – **мусити** з ряду синонімічних варіантів: *should, may, can, ought to // слід, потрібно, можете, повинні, зобов'язані*.

На завершення слід зазначити, що ввічливість, зрозуміло, пов'язана не тільки з формою вираження думки, тобто з власне стилістичним аспектом мовлення, але зі змістом розмови. Приміром, в американській культурі не прийнято торкатися релігійних і політичних тем, запитувати про прибутки, вік та про шкільні успіхи дітей. Як бачимо, не всі ці заборони є актуальними для українського культурного простору. Проте і в тому випадку, коли ввічливість визначається темою, яку пропонують співрозмовникові, багато залежить від того, як саме це робиться. Так, питання про місце роботи, професію співбесідника дозволяються за американськими етикетними приписами лише у формі «*What do you do for living?*» в той час як синонімічне запитання «*Where do you work?*» сприймається як відверте порушення етикету.

УДК 801.81:398.21

КАРПЕНКО С.Д., канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

philops@ukr.net

СИСТЕМНЕ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТОЛІТТЯ

Різноманітність художніх форм народної казки, у спробі класифікації, зумовила звернення українських фольклористів (П. Чубинський, П. Куліш, І. Франко, П. Іванов та ін.) до європейських теоретичних джерел. Друга половина ХІХ ст. стала часом систематизації фольклорних текстів, збирання яких розпочалося у першій половині ХІХ ст. На той час серед зарубіжних науковців вже були вироблені різноманітні класифікації казкових сюжетів, автори їх: І. Ган, Ф. Стіл, Р. Темпл, Г. Грімм, І. Якобс та ін. Перші спроби класифікації були наслідуванням вже відомих збірників народних казок братів Грімм (казки поділялися на *міфічні, героїчні, пастуші, зооморфні, антропоморфні*). На українських теренах фольклористи дискутували з приводу класифікації казок про тварин Л.Колмачевського, загально-видової палітри казок

П. Чубинського, П. Куліша, І. Франка, П. Іванова та ін. Класифікації суттєво відрізнялися одна від одної.

В українському казкознавстві другої половини ХІХ ст. провідними стають засади міфологічної та компаративістичної теорії, що виявилися у працях П. Куліша, М. Драгоманова, І. Франка, В. Гнатюка, М. Грушевського, І. Хланти, В. Шабліовського та ін. П. Куліш у статті «Погляди на усну словесність українську» (1876) зробив спробу **типології** українського казкового матеріалу. Прослідковуючи сюжети українських казок вчені погоджуються з антропоморфізацією в них явищ та виявом морально-етичних норм українського народу. І. Рудченко спробував вирішити проблему недосконалості наукової класифікації казок, віддавши перевагу народному, **тематичному групуванню** – *про звірів, про птиць, нечисту силу, зміїв, богатирів, про билицю, бувальщину*. Складність поділу українських народних казок на види полягала у множині сюжетів, які оповідачі подавали як казки. М. Грушевський не подає класифікації казок, а виділяє головні казкові **мотиви-образи чи «мікротеми»**.

Генетичний та типологічний підходи до вивчення казки створили передумови для її поділу за формою та видом (*казки про тварин, фантастичні, пригодницькі, побутові казки* – у тому числі *сатиричні, гумористичні, казки-притчі, казки-байки* та ін.), при цьому кожна з таких груп чи циклів науковці відзначали своїми, притаманними лише їм особливостями побудови художнього образу, характерними прийомами типізації дійсності, засобами композиції.

Широта палітри класифікацій сюжетів народних казок натякає на актуальність теми впродовж двох століть. Порушена П. Чубинським та його сучасниками спроба наукового осмислення значення казки в житті українського народу на сьогодні має безліч теорій та способів трактування. Одне лишається незмінним: міфологія і побут наших пращурів потрапляють через казку у наше життя. На підсвідомому рівні існує традиція передавання текстів народних казок, але пізнавальний чинник нашої свідомості потребує розуміння сказаного, що й виливається у сучасному спектрі наукових праць про українську народну казку.

УДК 378.22:330

ПОГОРІЛА С.Г., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ З ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Одним з основних аспектів проблеми сучасної парадигми освіти є формування фахівця, який володіє вміннями встановлення взаємодії з іншими суб'єктами трудового колективу, суспільства. А тому в структурі професійно-педагогічної підготовки магістрів з економіки і підприємництва комунікативні процеси мають бути зорієнтовані на формування професійно значущих якостей, необхідних для подальшої педагогічної діяльності.

Комунікативний підхід до навчання почали застосовувати у процесі вивчення суспільних, природничих, соціально-економічних та інших дисциплін з метою формування розвитку комунікативної особистості, здатної до взаємодії. На початку 70-х років ХХ століття американський психотерапевт Роберт Лангс застосував комунікативний підхід як новий спосіб пізнання й корегування почуттів людини під час спілкування та адаптації до подій, що викликають певні емоції.

Головне завдання комунікативного підходу, як зазначає М.І. Пентилюк, – формування комунікативно компетентної особистості, здатної вільно й легко висловлюватися з будь-яких питань, виявляючи високий рівень мовної культури, дбаючи про якість свого мовлення.

За І.М. Кустовською, комунікативний підхід спрямований на розвиток у студентів-економістів умінь практично користуватися реальною, живою мовою і призначений навчати не маніпулюванню мовними засобами, а усвідомленому співвідношенню цих структур з їхніми комунікативними функціями.

На нашу думку, мета реалізації комунікативного підходу – оволодіння магістрами з економіки і підприємництва вміннями професійно-педагогічної комунікації, що складається із взаємопов'язаних комунікативного, перцептивного й інтерактивного компонентів. Для втілення комунікативного підходу потрібно забезпечити відповідну мотивацію й створювати проблемні ситуації, що породжуватимуть потребу в спілкуванні та розв'язанні певних проблем.

Отже, принцип комунікативності полягає в спрямованості навчання студентів на формування комунікативних умінь шляхом виконання завдань та обговорень ситуацій комунікативного характеру, що стимулюють комунікативну активність майбутніх фахівців. Оскільки мова є предметом і водночас інструментом наукового та практичного пізнання майбутнього фаху, то потрібно навчати спілкуванню, спілкуючись.

УДК 378.22:80–057.85

БАРАН Н.А., здобувач

Науковий керівник – **БАРАНОВСЬКА Л.В.**, д-р пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

nata.baran.77@mail.ru

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГІВ У ВНЗ

У сучасній практиці підготовки філологів до майбутньої професійної діяльності існує суперечність між вимогами до високої їх кваліфікації та недостатнім рівнем підготовленості до роботи за фахом, що стосується, зокрема, сформованості навичок вільного володіння усним словом як засобом комунікації. Отже, постає потреба у створенні системи методичної підготовки майбутніх філологів засобами риторики – філософсько-мовознавчої дисципліни, що впливала на формування світогляду не одного покоління молоді.

Проблеми формування риторичних умінь на східнослов'янському терені вивчали С. Аверинцев, Н. Безменова, М. Герман, О. Корнилова, Є. Ключев, Е. Палихата, Л. Мацько, Г. Сагач, Ю. Дишлок, Т. Габдурахімова.

В останніх документах МОН України, дисертаційних роботах із проблем теорії та методики професійної освіти основним підходом до навчання студентів ВНЗ визнано компетентісний. Це свідчить про питому важливість такої стратегії для формування майбутніх фахівців із яскраво вираженими професійними характеристиками. Це свідчить також про наявність проблеми щодо результативності підготовки фахівців, які здатні витримувати конкуренцію на ринку праці.

Реалізація завдань з формування риторичної особистості майбутніх фахівців є можливою, коли в освітньо-виховному середовищі ВНЗ реалізуються такі психолого-педагогічні умови: сформованість науково-педагогічних працівників як мовних особистостей, зорієнтованість змісту викладання навчальних курсів усіх циклів на розвиток комунікативно-інтелектуальних здібностей студентів, широке використання таких методів, прийомів, засобів навчання та форм організації пізнавальної діяльності студентів, котрі мобілізують мовленнєвий та комунікативний потенціал студентів. Найважливішою з них є сформованість риторичної складової особистості викладача, оскільки він поєднує в собі ерудицію науковця, професіоналізм спеціаліста, мистецтво педагога, майстерність оратора, самодостатність особистості, самоідентичність представника певної культури та етносу. З огляду на вікові психологічні особливості студентської молоді, викладач постає перед ними як особистість професійно приваблива. Це дозволяє йому використовувати дану особливість з метою впливу на студентську аудиторію. Продуктивність мовленнєво-комунікативної діяльності науково-педагогічного працівника стане його реальним досягненням за умови активного системного використання ним усіх законів риторики: концептуального, закону моделювання аудиторії, стратегічного, тактичного, мовленнєвого, системно-аналітичного та закону ефективного спілкування.

Надзвичайно важливим є питання формування риторичних умінь майбутніх філологів у процесі фахової підготовки, оскільки філолог – це особистість, з якої намагаються брати приклад протягом усього життя оточуючі в плані мовленнєвої сформованості, правильності, досконалості.

Аналізуючи, наприклад, професіограму перекладача, бачимо, що комунікативним, вербальним та конкретно риторичним умінням відводяться перші позиції в переліку професійно важливих умінь.

Як свідчить анкетування студентів, яке проводилося на вступних заняттях з риторики серед студентів 4 курсів факультету права та лінгвістики Білоцерківського НАУ з метою виявлення рівня сформованості риторичних умінь студентів, існує потреба в широкій риторизації (в першу чергу мається на увазі діалогізація) навчального процесу. Як зазначають самі студенти, з метою оптимізації навчання, викладачам варто було б якомога більше проблемних питань на наукову тематику виносити на обговорення зі студентами, організовувати дискусії, диспути, «круглі столи», й навіть лекційний матеріал урізноманітнювати питаннями дискусійного характеру. Це, в свою чергу, сприятиме не лише розвиткові мовленнєвих та риторичних умінь студентів, а й сприятиме поглибленню інтересу студентської молоді до навчальної діяльності, мотивуватиме до наукових пошуків, занять самоосвітою, а отже, й сприятиме формуванню глибоких знань, ерудиції, навичок практичної діяльності, які знадобляться їм у майбутній професійній діяльності.

ТИМЧУК І.М., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ГУМАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вища освіта в Україні якнайшвидше має бути гуманізована – така вимога світової спільноти до нашої країни. Гуманізувати навчальний процес – означає створити природні для навчання особистості умови. Створення цих умов для студентів ВНЗ базується на основі певних принципів гуманізації освіти у вищій школі:

- формування особистісного стилю взаємин студента з однолітками по навчанню та з викладачем. Спілкування і взаємодія є основним механізмом передачі соціального досвіду, а особистісний характер взаємин найбільше відповідає завданням гуманізації учіння і виховання;

- активна взаємодія з однолітками і взаємне збагачення;

- включення студентів у творчу діяльність і розвиток творчих здібностей.

Що ж розуміємо під поняттям гуманізації? У вузькому сенсі розуміємо збільшення числа соціально-гуманітарних предметів, таких як історія, філософія, загальна психологія, культурологія, соціологія та деяких інших в аграрних вузах. У широкому ж сенсі, гуманізація – це переорієнтація всієї системи вищої освіти, методології викладання. Нові гуманістичні методи навчання повинні зжити механічну передачу та відтворення матеріалу. Знання, які отримують студенти, повинні бути ними глибоко усвідомлені з точки зору ціннісних орієнтацій. А це означає, що будь-яка інформація, яку викладач надає своїм студентам, повинна відповідати наступним критеріям.

По-перше: виклад лекції доступною для студентів (особливо першого року навчання) мовою. Немає необхідності перевантажувати, як це люблять робити багато викладачів ВНЗ, специфічними термінами, без пояснення їхнього змісту.

По-друге: кожен викладач ВНЗ повинен враховувати психологічні і вікові особливості своїх студентів. Не потрібно забувати, що деякі студенти в силу різних причин не можуть протягом двох годин строчити лекції, слухати монотонний виклад матеріалу. Час від часу їм потрібно відволіктися, перепочити. Тому, необхідно влаштовувати невеликі перерви в лекціях. Наприклад, влаштувати бліц-опитування за викладеним матеріалом.

По-третє: у багатьох ВНЗ рідко використовуються нові методи викладання, особливо із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій. Як показує практика, студент (як і учень школи) найкраще засвоює інформацію, якщо її бачить. Наприклад, історичні роки і події краще запам'ятовуються візуально, ніж в слуховий передачі. А якщо ця подія демонструється на екрані монітора, то студенту ще легше її запам'ятати. Тому, процес гуманізації не може бути без інформатизації вищої освіти.

По-четверте: необхідно більш тісна взаємодія навчання фундаментальних дисциплін з соціально-гуманітарними предметами. Наприкінці 1990-х років така спроба була зроблена, але в силу специфіки предметів їх поєднання не дало

результатів. Справа в тому, що багато викладачів аграрних ВНЗ погано розбираються у філософських, культурологічних, суспільствознавчих питаннях, а самі гуманітарії не здатні науково викласти складні технічні та технологічні проблеми. Тому, експеримент поєднання в межах одного предмета технічного та гуманітарного викладу провалився. Але, це не означає, що в аграрних ВНЗ не можна викладати гуманітарні предмети. Вони повинні бути, якщо ми говоримо про гуманізацію. Просто викладання соціально-гуманітарних предметів повинно бути адаптоване для студентів аграрних ВНЗ.

5) Процесу гуманізації навчання найбільше сприяє стабільно активне позитивне ставлення науково-педагогічного працівника до студентів, при якому він виявляє ділову реакцію на їхню діяльність, допомагає у важку хвилину, відчуває потребу у неформальному спілкуванні. Вимогливість у поєднанні із зацікавленістю викликає в молоді довіру; вони розкуті, комунікабельні. Викладачі застосовують такі гуманістичні стилі спілкування як, стиль спільної творчої діяльності та стиль педагогічного спілкування, що ґрунтується на дружньому ставленні. Засадовими для цих стилів є повага до студентів, співроздуми та співпереживання щодо цікавих та корисних заходів, ніякого протиставлення „ми” і „ви”. Викладач повинен уникати перетворення дружніх стосунків із студентами на панібратські. А.С. Макаренко застерігав: „З вихованцями керівний і педагогічний персонал завжди повинен бути ввічливим, стриманим... педагоги і керівники ніколи не повинні припускати із свого боку тону фривольного: зубоскальства, розповідання анекдотів, ніяких вільностей у мові, передражнювання, кривляння тощо. З іншого боку, зовсім неприпустимо, щоб педагоги і керівництво у присутності вихованців були похмурими, дражливіми, крикливими”.

Виходячи з усього зазначеного вище, вважаємо, що основним завданням вищої школи згідно з положеннями гуманістичної педагогіки є формування людини як унікальної особистості. Без цього процесу сучасна українська вища школа не може вважатися передовою.

УДК 81'373.45-028.21:378.091.212

САВІЦЬКА Т.М., здобувач

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ДОБОРУ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ЯК ЗАСОБУ РОЗШИРЕННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ СТУДЕНТІВ

Формування особистості людини триває все життя, але період навчання у вищій школі відіграє особливу роль у цьому процесі. В цей час у студента закладаються основи якостей спеціаліста, з якими він увійде в нову атмосферу діяльності, де розвиватиметься далі, як особистість.

Формування особистості відбувається в комунікативному просторі мовного середовища. Мова ототожнюється з середовищем, яке оточує нас, яка не існує поза

нами як об'єктивна дійсність, а знаходиться в нас самих, в нашій свідомості, у нашій пам'яті, змінюючи свої обриси з кожним проявом особистості.

Для формування іншомовної особистості слід працювати над рядом компетенцій, а саме:

- 1) лінгвістичною;
- 2) іншомовною;
- 3) комунікативною;
- 4) культурологічною.

Автентичний текст є одним із ефективніших шляхів формування іншомовної особистості студента на заняттях з іноземної мови. «Рекомендації» Ради Європи зазначають, що автентичний текст є центром будь-якого акту мовленнєвого спілкування, зовнішньою предметною з'єднувальною ланкою між тим, хто продукує, і тим, хто сприймає, спілкуються вони безпосередньо чи на відстані.

Автентичний текст (від грецької мови *Authentikos* – справжній) – текст будь-якого документа, відповідний за змістом тексту іншою мовою і має однакову з ним силу. У автентичному тексті представлено не тільки лексика і граматичне оформлення висловлювань, а також змістовна сторона.

Автентичність текстів забезпечує їх природне лексичне наповнення, реальні мовні засоби, якими користуються носії мови. Важливу роль відіграють відбір текстів і чітка організація роботи з ними, зміст тексту.

Можна виділити наступні змістовні аспекти автентичності навчального тексту:

- 1) культурологічний;
- 2) інформативний;
- 3) ситуативний;
- 4) національної ментальності;
- 5) реактивний.

Критеріями відбору автентичних текстів для формування іншомовної особистості студента є:

- 1) концептуальний критерій;
- 2) дидактичний критерій;
- 3) сенситивний критерій;
- 4) когнітивний критерій.

Грамотно сформульоване завдання концентрує увагу студента на автентичних операціях набуття інформації.

Основними вимогами відповідності автентичного матеріалу, призначеного для формування іншомовної особистості студента на заняттях з іноземної мови, є:

- 1) адекватність мовленнєвих засобів, що використовуються в запропонованій ситуації;
- 2) використання автентичної лексики, фразеології;
- 3) відображення особливостей культури та національної ментальності носіїв мови;
- 4) інформаційна та емоційна насиченість;
- 5) природність запропонованих ситуацій.

Обсяг тексту залежить від виду читання та від місця роботи з ним.

Для роботи в аудиторії слід використовувати тексти малого та середнього обсягу (відповідно 0,5 сторінки і до 1–1,5 сторінки). Для самостійного поза аудиторного читання тексти мають значно більший обсяг, приблизно 3–4 сторінки (художні та економічні тексти можуть мати й більший обсяг).

УДК 17.022.1

МАРЧУК В.В., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РІЗНОМАНІТНІ АСПЕКТИ ЗМІСТУ «ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ»

Система ціннісних орієнтацій становить собою важливий елемент ціннісного ставлення людини до навколишньої дійсності. Ціннісна орієнтація, це вибіркоче ставлення людини до матеріальних і духовних цінностей, система установок такого ставлення, переконань, переваг, які впливають на поведінку індивіда. Під цінністю при цьому розуміється позитивна або негативна значимість об'єктів навколишнього світу для окремої людини, класу, соціальної групи, суспільства в цілому, яка проявляється через сферу життєдіяльності, інтересів, потреби, суспільні відносини. Критерії оцінки цієї значущості у моральних нормах і принципах, ідеалах, цілях, установках.

Виникаючи в результаті суспільної практики, як відзначають дослідники, ціннісні орієнтації тієї чи іншої епохи беруть участь у формуванні типу особистості, її поведінкових і ментальних навичок і у цій якості пронизують собою всю культуру, всі універсалиї даної культури.

Ціннісні орієнтації лежать в основі світогляду людини, її моральних, політичних, естетичних переконань і смаків, визначають її поведінку. Враховуючи таку їх значимість для поведінки людини, ціннісні орієнтації визначаються ще як важливі елементи внутрішньої структури особистості, закріплені життєвим досвідом індивіда, усією сукупністю його переживань, відмежовуючи значиме, суттєве для даної людини від незначимого, несуттєвого. Сформовані ціннісні орієнтації – це свого роду “вісь” свідомості, яка забезпечує усталеність людини і проявляється у певному типі її поведінки, в інтересах, потребах, переконаннях.

У науковій літературі виділяються розвинені, стійкі, несуперечливі ціннісні орієнтації і нерозвинені, нестійкі, суперечливі. Перший тип ціннісних орієнтацій – це ознака зрілості людини, показник її соціальності, це – призма сприймання не лише зовнішнього, але і внутрішнього світу індивіда, що зумовлює зв'язок між свідомістю і самосвідомістю, психологічна основа для вирішення як в індивідуальному, так і у загальносуспільному відношенні питання про сенс життя, завдячуючи якому відбувається інтеграція сукупності ціннісних орієнтацій у дещо цілісне і своєрідне, характерне саме для даної особистості.

Розвинуті, стійкі ціннісні орієнтації зумовлюють такі якості людини, як цільність, надійність, вірність певним принципам і ідеалам, здатність до вольових

дій для їх досягнення, активність. І, навпаки, нестійкі, нерозвинені, суперечливі ціннісні орієнтації є причиною непослідовності у поведінці людини, ознакою її інфантильності, невизначеності мети, сенсу життя тощо.

Ціннісні орієнтації розглядаються також і як система сприйнятих особою соціальних цінностей, яка виступає одним із чинників, що зумовлюють рух особи від події до події у напрямі до майбутнього. Плануючи своє майбутнє, накреслюючи конкретні події – плани і цілі, людина виходить перш за все із певної ієрархії цінностей, що є у її свідомості. Орієнтуючись у широкому спектрі соціальних цінностей, індивід вибирає ті з них, які найбільш тісно пов'язані із його домінуючими потребами. Предмети цих потреб, будучи усвідомленими особою, стають її провідними життєвими цінностями. Вибіркова спрямованість особи на певні цінності відображається у ієрархії ціннісних орієнтацій особи. В силу цього ціннісні орієнтації особи розглядаються у тісному взаємозв'язку із життєвою перспективою, життєвими цілями і планами.

УДК 378.147:811.111

ШМИРОВА О.В., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

НАВЧАННЯ НАВИЧКАМ АНГЛОМОВНОЇ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У МЕЖАХ КУРСУ «АНГЛІЙСЬКА ДЛЯ АСПІРАНТІВ»

Формування у аспірантів чіткої системи дисциплінарного мислення передбачає освоєння не лише набору обов'язкових дисциплінарних знань, але і навички їх застосування. До таких навичок неодмінно входять методики роботи з науковим текстом як на стадії його сприйняття та засвоєння, так і на стадії вербалізації (статті, есе, дисертаційні дослідження і та ін.). На сучасному етапі розвитку науки інформаційний потік, що реалізується у вигляді дисциплінарного корпусу текстів, вибагливо вимагає формування у учасника наукового спілкування певних методичних навичок роботи з науковим текстом.

Надання слухачам університетського курсу «Англійська для аспірантів» інформації про нормативні, схематичні моделі, за якими побудовано, наприклад, наукову статтю значно спрощує та скорочує процес не лише аналізу означеного різновиду текстів наукового дискурсу, але й самостійне продукування текстів статей англійською мовою, що є кінцевою та першочерговою методичною ціллю курсу.

Наукові жанри мають високий ступень формалізованості, схематизованості та конвенціональності, що робить їх особливо цікавими як з точки зору визначення типізованої когнітивної моделі, так і з методичної точки зору. Курс «Англійська мова для аспірантів» має за мету ефективно навчання наукового письма англійською мовою та є адресованим конкретній аудиторії, а саме аспірантам та здобувачам.

Ця категорія слухачів має схильність до аналітичного мислення та достатні когнітивні навички наукового пошуку. Надаючи науковцям, що вивчають

англійську мову, типізовану когнітивну модель конкретного типу тексту наукового дискурсу (статті, анотації, доповіді і т.д.), викладач стимулює розумові функції пошуку, категоризації, зіставлення, тощо, що в свою чергу, підвищує текстоаналітичну діяльність слухачів курсу та їх креативні здібності.

Той факт, що навчання навичкам англомовної міжнародної наукової комунікації вже увійшло до нормативних програм підготовки магістрантів та аспірантів в університетах світу та що йому присвячено досить велику кількість лінгводидактичних досліджень, свідчить про високий статус англійської мови як універсального засобу спілкування науковців. Поглиблення глобалізації усіх форм людської діяльності, включаючи наукову, вимагає швидкої та якісної підготовки науковців, які б могли успішно спілкуватися англійською мовою із членами світової наукової спільноти. Вважаємо, що застосування новітніх лінгвокогнітивних технологій обробки та аналізу текстів наукового дискурсу є не лише можливим, але й методично необхідним кроком до суттєвої інтенсифікації та покращення викладання курсу «Англійська мова для аспірантів».

ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ У СФЕРІ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І КОМУНІКАЦІЙ

УДК 81'255. 2

ІГНАТЕНКО В.Д., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

Науковий керівник – **МАЙЕР Н.В.**, канд. пед. наук

Київський національний лінгвістичний університет

viktoriya-vajner@yandex.ru

ТРАНСДУКЦІЯ ЯК ОСНОВНИЙ ПРОЦЕС ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АНОТАТИВНОГО І РЕФЕРАТИВНОГО ПЕРЕКЛАДІВ

Головна особливість анотативного та реферативного видів перекладу – це скорочення обсягу джерела інформації при збереженні його основного змісту, яке на практиці економить час для споживача друкованих іншомовних текстів, даючи уявлення про його тему та предмет викладу рідною мовою у своєрідній формі. Реферат і анотація – це не просто результат редукції вихідного тексту, а результат його смислового перетворення, обов'язковим етапом якого є смислове згортання або трансдукція, яке здійснюється у процесі осмислення і розуміння вихідного тексту в цілому. Операції перекладу тісно переплетені з мисленнєвими операціями, які забезпечують згортання тексту. При цьому згортання (трансдукція) є домінуючим процесом, оскільки ці операції починають функціонувати на перших етапах осмислення мовних виразів і розуміння іншомовного тексту. Поняття трансдукції (нім. Transduktion) було запропоновано К. Хенгстом на відміну від власне перекладу. У свою чергу, А.А. Вейзе визначає трансдукцію (процес семантичного згортання) основною мовною трансформацією при здійсненні цих видів перекладу та вважає їхньою винятковою особливістю.

Механізм смислового згортання перш за все стосується фундаментальних властивостей тексту, серед яких Новиков О.І. особливо виділяє компресивність, яка виходить із іншої його властивості – цілісності. Зміст тексту формується у свідомості в принципово новому коді, ніж природна мова, тобто в тому коді, який Н.И. Жинкін назвав універсально-предметним. Саме на цьому коді базується смисловий код, який забезпечує «переклад» тексту з природної мови на внутрішню, що веде до іншого уявлення про інформацію у свідомості сприймаючого. Особливістю цього процесу є симультанність, яка дає можливість згорнути смисл тексту у щось коротке, у певну точку, яку завжди можна розгорнути у часі й у просторі (Новиков А.І.). На зв'язок цілісності і можливості згортання тексту вказував А.А. Леонтьєв, який вважав що лише той текст по-справжньому осмислений який можна виразити у якій завгодно короткій формі. Це можливо лише у разі осмислення тексту оригіналу, адже лише добре осмислене може бути виражене в якій завгодно короткій формі, що вимагає від

перекладача володіння особливою компетентністю у здійсненні цих видів перекладу, володіння певним набором стратегій.

Отже, трансдукція ґрунтується на попередній установці на його реферування / анотування, що забезпечує орієнтацію перекладача на текст оригіналу загалом, а не на окремі його фрагменти, як це спостерігається у повному перекладі, що значно ускладнює підготовчий етап для перекладача.

УДК 811.581

КУЛІШ О.В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

olgagarage@gmail.com

ВІДМІННОСТІ ТАЙВАНСЬКОГО ГОЮЙ ТА КОНТИНЕНТАЛЬНОГО ПУТУНХУА: ЛЕКСИКО-ФОНЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Сучасна нормативна китайська мова, або путунхуа 普通话 розвивається та змінюється, поглинаючи впливи як західного світу, так і запозичання всередині китайської мовної групи. Проблематика даної роботи полягає в аналізі тайванського варіанту китайської мови або 国语GuoYu, що має певні відмінності на лексико-фонетичному рівні. Актуальність даного дослідження полягає у тому, що процес поповнення лексичного складу китайської мови останнім часом значно активізувався, а вплив тайванської лексики на сучасну китайську мову є особливо помітний. У процесі дослідження використовувалися метод синхронного аналізу лексики китайської мови, а також метод фонетично-семантичного опису й аналізу іншомовних запозичень. Мета нашої роботи – визначити та класифікувати основні мовні відмінності. Мета зумовлює вирішення наступних завдань: визначити причини появи мовних відмінностей, порівняти лексичні та фонетичні особливості гоюй із варіантами нормативної китайської мови.

Ми можемо прослідкувати фонетичні особливості гоюй, відмінні від нормативного пекінського діалекту, що проявляються в заміні фонетичного тону: (液体) рідина – вживання в путунхуа *yètǐ*, вживання в гоюй *yìtǐ*.

Лексичні відмінності в гоюй та путунхуа можна класифікувати за такими напрямками: 1). запозичення: англomовні запозичення – прізвище американського президента Обама перекладається на путунхуа як 奥巴马 *Àobāmǎ* і 欧巴马 *Ōubāmǎ* на гоюй; б) японські запозичення – 便當 (*biàndāng*) ланч в коробці, 達人 (*dárén*) талановита людина; в) запозичення з діалекту хокло - 蚵仔煎 *ô-á-chian* (омлет з устриць); 2). відмінності вживання термінології: технічні терміни: блог – вживання в путунхуа 博客 (*bókè*), вживання в гоюй 部落格 (*bùluògé*), суспільно-політичні терміни: міліція – вживання в путунхуа 公安, вживання в гоюй 警察; 3). Етимологічні запозичення: 安亲班 – класи для позашкільного навчання, які з'явилися вперше саме на Тайвані; 4). Тайванські неологізми: 忽悠 (дурниці).

Підсумовуючи викладене, можна зробити такі **висновки**. Подані результати дослідження можуть стати початком для більш розширеного порівняння лексики трьох китайських мовних груп: путунхуа (континентальний Китай), гоюй (Тайвань) та хуаюй (Сінгапур). Виникнення розбіжностей між півноччю та півднем китайської мовної спільноти є не лише лінгвістичною проблемою, тому що ці відмінності спричинені також рядом культурно-історичних факторів.

УДК 811.112.2:659.1:3МІ

НОСЕНКО М.М., асистент

Науковий керівник – **ДУБРОВСЬКА І.Б.**, канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

perekladlingvo@ukr.net

КОМПРЕСІЯ В МОВІ РЕКЛАМИ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКИХ ЗМІ)

З метою привернути увагу покупця реклама все більш орієнтується на конкретного споживача, стає більш оригінальною і – що дуже важливо – коротшою. Тексти стають більш дифузними, поняття невизначеними, що спонукає навіть незацікавленого реципієнта до розшифрування "загадкового" тексту. Реклама стає більш індивідуалізованою, жвавішою, оригінальнішою саме за рахунок скорочення. Компресія як основний засіб лінгвістичної економії набуває небачених раніше темпів та розмірів.

На передній план ставиться завдання пробудити та зафіксувати увагу споживача на продукції, що рекламується. Тому нерідко анонси починаються із запитальних конструкцій, невизначеності, що спонукає читача прочитувати їх до кінця. Речення все більш компресуються, у них відсутні головні члени: *Demnächst am Neuen Markt; Deutsche Angestellten Krankenkasse Infos+Service*. Часто речення складаються лише з другорядних членів (додатків та обставин): *Nettes Nest zum kleinen Preis; Krisen erkennen, Insolvenzen vermeiden; Zweimal in Dresden. Riesenauswahl*.

Словотворчі конструкції ускладнюються та подовжуються внаслідок інтеграції в них цілих речень, стиль висловлювання тяжіє до номінального: *Unser Schlüsseldienst; Dienstag ist DITtag*. Означення типу *biologisch, ökologisch* скорочуються у складі композитів і перетворюються на так звані "конфікси": *Biosocken, Ökowurst*, а живі гуси стають *freilaufende Biogänse, bratfertig zu verkaufen*. Причому конфікси можуть з'являтися як у пре-, так і в постпозиції: *Euroflasche, Robotron, Litamin*. Словотвірні правила порушуються, крім того, вторгненням у німецькі словотворчі засоби іншомовних елементів: *Bäckaria (Bäckerei), alles plaketti, lighte-Margarine*.

Досить поширеним у словотворі є так звані фантастичні (штучно утворені) слова: *Wer imholt, hat mehr vom Leben* (реклама туристичної фірми "Imholz"); гра слів: *Getränke sind unser Bier; Nordsee – da ist meer los*.

До оказіональних компресивів необхідно віднести, нарешті, чисельні контамінації: Sportugal (Sport in Portugal), Kurlaub (Urlaub mit Kur), wanderbares Österreich.

Варто наголосити на прогресуючій тенденції до вживання мовно-технічних зособів компресії: написання словосполучень та складних слів разом із позначенням меж слів або морфем за допомогою великої літери: InrterCityExpres, RegionalSchnellBahn, TelefonLaden. У зв'язку з цим цікавими є так звані нонвербальні засоби (Kreol-Texte), тому що іконічні знаки здатні нести певну семантичну та експресивну інформацію, чим привертають увагу реципієнта: sehr beßlich (читай: beachtlich – реклама повітряних ліній).

Отже, результати аналізу конкретних рекламних текстів дозволяють зробити висновки, що феномен компресії досить розповсюджений у німецькомовному рекламному дискурсі і реалізується як прояв лінгвістичної економії на всіх мовних рівнях. Таким чином реалізується основна прагматична функція мови реклами – досягти максимального за допомогою мінімальних мовних затрат.

УДК 81'25:591.5

ГОЛОВАНОВА К.О., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

Katie_golova0412@mail.ru

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРЕКЛАДУ ОПИСУ ПОВЕДІНКИ ЖИВОГО СТВОРІННЯ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО ФІЛЬМУ КАНАЛУ ВВС "LIFE")

Головна мета перекладу – досягнення адекватності. За визначенням А.В. Федорова, адекватність – це передача смислового змісту оригіналу і повна функціонально-стилістична відповідність йому. Основне завдання перекладача при досягненні адекватності – вміло провести різні перекладацькі трансформації, для того, щоб текст перекладу максимально точно передав всю інформацію, укладену в тексті оригіналу, при дотриманні відповідних норм мови. Я.Й. Рецкер визначає трансформації як прийоми логічного мислення, розкриття значення іншомовного слова в контексті і пошук відповідника у цільовій мові, що не збігається зі словниковим.

Не дивлячись на широкий спектр робіт, присвячених дослідженню проблем перекладу текстів різних жанрів, недостатньо вивченим залишається науково-популярний текст і особливості його перекладу для синхронного відтворення у фільмах. Метою даного дослідження є аналіз перекладів опису поведінки живого створіння у науково-популярному тексті фільму ВВС “Life” .

Опис поведінки включає в себе змалювання процесу захисту від ворогів та хижаків, полювання та добування їжі, розмноження та догляд за потомством. Характеризуючи поведінку тварини під час захисту від хижаків або ворогів, автор часто використовує слова на означення розумової діяльності, властивої розумному створінню – людині: *evolved a different escape tactic – розвинула іншу тактику* [Life,

I, 00:16:00], *developed*– *виробили* [Life, VI, 00:27:07]. Також автор вдається до оцінки методів захисту. *A very effective way of escaping* [Life, II.00:06:12] перекладається як *дуже ефективний спосіб втечі* [Життя, II.00:06:12].

Опис поведінки при перекладі відтворено адекватно. Використані трансформації є виправданими, а підібрані відповідники у більшості випадків передають зміст першотвору і не становлять перешкод для сприйняття інформації щодо опису поведінки живого створіння.

Іноді автор вдається до олюднення рис, поведінки, зовнішності створінь, що представляє собою певні труднощі для перекладача. Синхронне відтворення перекладу фільму має свої особливості, оскільки перекладач змушений зважати на часові рамки і друготвір має бути прив'язаний до сюжету, ось чому з-поміж залучених перекладацьких трансформацій нами не засвідчено компенсації та декомпресії. Перекладач здебільшого використовує дослівний переклад, трансформацію калькування, вилучення слова, заміну частин мови та перестановку слова.

УДК 81'25:81'373.74:811.111/.161.2

ДЕНИСЕНКО І.І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ilona-krasnyuk@yandex.ru

ОСОБЛИВОСТІ СОМАТИЗМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

З точки зору порівняння фразеологічних систем цікавим виявляється вивчення семантичних груп фразеологізмів. Досить цікавою семантичною групою фразеологічних одиниць є соматична. Соматичні, тобто такі у складі яких є назва частини людського тіла.

Принципи антропометричності фразеологічного фонду мови й аналогізації предметного світу у свідомості людини зумовлюють особливу значущість у номінативних процесах знаків частин людського тіла – соматизмів. В англійській та українській мові характерною особливістю соматичної фразеології є наявність численних аналогій.

Збіг образності соматичних фразеологізмів пояснюється не тільки запозиченнями, але й загальними закономірностями, які призводять до виникнення близьких за змістом одиниць. Найчастіше в фразеологічних одиницях вживаються назви частин тіла: голова, серце, рука, нога, око, вухо, зуб. Аналіз соматичних фразеологічних одиниць з різними компонентами дозволяє виокремити структуру, семантику та функціональність, що сприяє глибшому та повному розумінню мовної картини світу.

Фразеологічні одиниці лексико-семантичного поля «частин тіла» представляє собою велику групу фразеологізмів, зі спеціальними особливостями. Серед них зустрічаються фразеологізми різних типів: дієслівні, прийменникові, іменникові,

прикметникові. Соматичні фразеологізми англійської мови мають різні значення і не завжди співпадають з українськими.

Соматичний компонент «*hand*»: *рука* має майже універсальний роль, вживається з різними значеннями: діяльність, обмін, спілкування.

Порівнюючи англійські соматичні фразеологізми з українськими, значна кількість їх має відповідники в українській мові, хоча далеко не всі, а деякі і зовсім не мають українського фразеологізму, тому перекладаються за допомогою асоціацій. «*Рука*» у складі соматичної фразеологічної одиниці відіграє практично універсальну роль – цей соматизм вживається з різноманітними значеннями. Серед них найбільш регулярні ті, які називають дію (*join hands* (робити щось разом, йти рука об руку), а також соціальні і особисті стосунки (*lend a hand* (допомогти, протягнути руку допомоги)). Такі жести мають символічне значення, яке є добре відомим у багатьох мовах. Фразеологізми з компонентом *рука* можуть окреслювати фізичний і психічний стан людини (*wring one's hands* (заламувати руки від відчаю)). Чисельними також є соматизми зі значенням місцезнаходження чогось: *change hands* (перейти в інші руки, змінювати власника).

УДК 81'373.7: 811.111

ПОЛІЩУК Т.В., здобувач

Науковий керівник – **ЛУЧИК А.А.**, д-р філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

politan07@mail.ru

РІЗНОВИДИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Англійська мова має тисячолітню історію. За цей час у ній накопичилася велика кількість виразів, які люди знайшли вдалими, влучними і красивими. Так і виник особливий шар мови – фразеологія. Услід за Авксентьевим, під фразеологізмом ми розуміємо сукупність стійких виразів, що мають самостійне значення. Вивчення англійської мови широко поширене в нашій країні. Добре знання мови, в тому числі й англійської, неможливо без знання її фразеології. Знання фразеології надзвичайно полегшує читання як публіцистичної, так і художньої літератури. Світ фразеології сучасної англійської мови великий і різноманітний, і кожен аспект його дослідження, безумовно, заслуговує на належну увагу. Таким чином, з усього перерахованого вище можна зробити висновок, що актуальність теми незаперечна.

Як відомо, до різновидів фразеологізмів в англійській мові належать біблеїзми, шекспіризми, висловлювання англійських письменників, що стали фразеологізмами, а також фразеологізми, які є запозичені з літературних творів інших мов і країн. Досить плідними є дослідження вітчизняних (зокрема російських та українських) мовознавців. Розробкою питань теорії фразеології займалися В.В. Виноградов, В.М. Мокієнко, М.Т. Демський. Твори знаменитого англійського класика У. Шекспіра є одним з найбільш важливих літературних джерел за

кількістю фразеологізмів, що збагатили англійську мову. Можна навести приклади деяких найбільш поширених шекспіризмів: «Macbeth»: *to make assurance double sure* (для більшої певності), *the be-all land end-all* (те, що заповнює життя, все в житті). Крім Шекспіра, багато інших письменників збагатили англійський фразеологічний фонд. Серед них головним чином слід відзначити Олександра Попа, Вальтера Скотта, Джеффрі Чосера, Джона Мільтона і Чарльза Дікенса.

Фразеологія – надзвичайно складне явище, вивчення якого потребує свого методу дослідження, а також використання даних інших наук – лексикології, граматики, стилістики, фонетики, історії мови, історії, філософії, логіки і країнознавства. Фразеологічний фонд англійської мови настільки великий, що повне його дослідження не вмістилося б у рамки даної статті.

Проведений аналіз різновидів фразеологізмів дозволяє зробити висновок про те, що твори знаменитого англійського класика У. Шекспіра є одним з найбільш важливих літературних джерел за кількістю фразеологізмів, що збагатили англійську мову. Висловлювання ж інших англійських письменників зазвичай залишаються цитатами і лише в рідкісних випадках поповнюють фразеологічний фонд англійської мови, входячи в розмовну мову. Досить значному внеску у збагачення англійської фразеології також слід завдячувати біблеїстам. Справжнє володіння мовою – це уміння говорити, передавати свої думки. Тому так важливо знати і вміти правильно використовувати фразеологічні вирази мови, яку вивчаєш.

УДК 811.124'06:34(430)

РЄЗНІК В.Г., здобувач

Науковий керівник – **СОЙКО І.В.**, канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

veron22ka@online.ua

ВПЛИВ ЛАТИНИ НА СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФАХОВОЇ МОВИ ПРАВА НІМЕЧЧИНИ

У процесі свого історичного розвитку німецька мова зазнала значного впливу латинської мови, оскільки латина в епоху середньовіччя та Відродження була в Європі мовою медицини, католицької церкви, науки. Важливе місце займали і займають досі латинські запозичення в німецькій фаховій мові права.

Місце латинської мови у правовій системі Німеччини, латинські запозичення в німецькій фаховій мові права є предметом досліджень таких зарубіжних учених: Р. Лібервірта, М. Хаберманна, А. Коркель, Р. Шмідт-Віганд, В. Беша та інших. Дослідженням запозичень з латинської мови у німецькій мові права займалися також і такі вітчизняні дослідники та лінгвісти: Л.Р. Насонова, О.Ю. Мусорін, С.В. Кійко, О.А. Шаблій, І.І. Вакулик тощо.

Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю простеження історичного впливу латинської мови на німецьку, обґрунтування етапів проникнення, форм існування та збереження латинізмів у німецькій фаховій мові права.

Виникнення та розвиток німецької фахової мови права історично поділяють на чотири етапи.

Перший етап. Після занепаду Римської імперії, між V та IX ст., латинська мова використовувалася германськими народами як офіційна мова для письмової фіксації їхніх прав, що мали своєю основою звичаї і традиції, представлені в усному мовленні германськими мовами.

Другий етап. Порівняно з іншими європейськими правовими традиціями рецепція римського права на території Німеччини відбувалася з деяким запізненням. В основному, говорять про "ранню рецепцію" – протягом XIII ст. – і "справжню рецепцію" – у XIV-XV ст.

Третій етап. Починаючи з XIV ст. латина та німецька мова діють як офіційні мови права. Така білінгвальність у мові права зберігається до XVIII ст. не тільки в кайзерській Німеччині, а й у всій Європі.

Четвертий етап. Протягом XVI і XVII ст. використання латинської мови у мові права послаблюється, натомість використовується народна мова з метою донести зміст норм права до широкого загалу. Передусім це стосується використання німецької мови у законодавстві та окремих галузях права, таких як кримінальне право, звичаєве право (феодалне право, торговельне право).

Сьогодні юридичну латину називають "улюбленим фольклором" юристів. У юридичних документах сьогодення Німеччини вирази латиною зустрічаються нечасто, проте для студентів юридичних вишів і факультетів видаються збірки латинських виразів, що виражають правові поняття, закріплені у законах ФРН.

Таким чином, провівши дослідження впливу латинської мови на становлення і розвиток німецької фахової мови права, ми можемо зробити висновок, що з латинської мови у німецьку мову права було запозичено багато слів, що позначають правові поняття, латинських виразів, а також цілих принципів права, що трансформувалися і знайшли своє відображення у законах і нормативно-правових актах ФРН.

УДК 801.671:57:81'367.2

СТРІЛЕЦЬКА С.В., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОНЯТТЯ ТЕКСТУ У ПЛОЩИНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО АНАЛІЗУ

Адекватний письмовий переклад неможливо здійснити без відповідного перекладацького аналізу вихідного текстового матеріалу. За Д. Робінсон, переклад в першу чергу є процесом, а перекладацький аналіз – складовою частиною цього процесу, результатом якого є перекладений текст.

Перша складова частина процесу перекладу – доперекладацький аналіз – передбачає виявлення у тексті повторень як лексико-семантичного засобу забезпечення когезії в тексті, створення сітки вузлів лексико-семантичного зв'язку, встановлення "семантичного ядра" шляхом визначення центральних і маргінальних

речень за М. Ноеу (1991). Перекладацький аналіз тексту включає також його прагматичний і стилістичний аналіз. Наступний етап перекладацької діяльності – власне переклад, а на кінцевому етапі – редагування перекладеного тексту і порівняння його з текстом оригіналу.

У сучасній лінгвістиці тексту, незважаючи на чисельність досліджень, й досі немає чіткої та однозначної загально визнаної дефініції поняття «текст» (лат. *textus* – “тканина”, “павутиння”). Ця обставина додатково ускладнює картину використання терміна “текст” у гуманітарних науках, зокрема у перекладознавстві.

Текст – це завершений та об’єктивований як письмовий документ твір мовленнєвотворчого процесу – у І.Р. Гальперіна, об’єднана смисловим зв’язком послідовність мовних одиниць, основними властивостями якої є зв’язність і цілісність – у Т.М. Ніколаєвої, єдність формальних і змістових елементів з урахуванням цільової настанови, інтенції автора, умов спілкування й особистісних орієнтацій автора – у Н.С. Валгіної, набір слів і граматичних категорій, в якому є логічна оформлена думка про наше середовище – у А.М. Науменка.

Однією з причин, що сприяє різноманітності текстових дефініцій є специфіка підходів до аналізу тексту. У межах кожного з цих напрямів і підходів під час аналізу тексту актуалізовано певний його аспект, на який і орієнтовано розуміння та визначення тексту. У перекладознавчих студіях найбільш чітко виділяються наступні підходи до тлумачення й аналізу тексту: формально-граматичний, семантичний, стилістичний, психолінгвістичний, прагматичний і когнітивний.

Усі зазначені вище напрями перебувають у взаємозв’язках і, доповнюючи один одного, розкривають складну й багатогранну природу тексту в різних її аспектах. Окресливши найбільш суттєві тлумачення поняття “текст” та підходи до його вивчення, спираючись на дефініцію О. Селіванової, визначаємо текст як інформаційну структуру, одну з форм мисленнєво-мовленнєвої діяльності людини, що слугує засобом комунікації і реалізується в єдиній системі мовних форм.

Отже, текст – це словесно втілений засіб комунікації, видів якого може бути велике розмаїття.

УДК 821.111(73)

ЧЕРНИЩУК Ю.І., здобувачка

Білоцерківський національний аграрний університет

Науковий керівник – **БОТИК О.П.**, канд. філол. наук

Краматорський економіко-гуманітарний інститут

Juliana_naomi@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ КІНЦЯ ХІХ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Література кінця ХІХ початку ХХ сторіч дала два великих паралельно взаємодіючих літературних напрямків, що змінили світ – реалізм та модернізм. В обох напрямках є й досягнення, і провали, свої слабкі й сильні сторони. Цей рубіж сторіч – складний літературно-естетичний процес, що поєднує нові традиції і нове

світовідчування. Для нього характерний пошук нових способів відображення світу, поєднання найпротилежніших ідей. Традиції реалістичної літератури XIX ст. переосмислюються і розвиваються в творчості багатьох письменників цього рубежу сторіч.

Американський реалізм став літературою суспільного протесту. Характерною межею американських реалістів було те, що, запозичуючи деякі формальні особливості модерністського роману, вони зберігають естетичні принципи критичного реалізму: вміння створювати типи величезного соціального значення, показувати глибоко типові для американської дійсності обставини провінційного і столичного життя; зображувати життя як суперечливий процес, як постійну боротьбу та дію.

Оцінюючи характер динаміки американської літератури на рубежі сторіч, необхідно взяти до уваги, щонайменше, дві обставини. З одного боку, йдеться про традиційні американські цінності: індивідуалістичний міф відкритих можливостей, який одержав назву „Американська мрія”. З іншого боку – вплив на літературну ситуацію нетрадиційних комплексів ідей (позитивізму, прагматизму) і резонанс вчення Ніцше, Фрейда, живопису постімпресіонізму і кубізму, кінематографічної техніки та ін. Однією з характерних рис літератури США цього періоду є „регіоналізм”, що відбився у творчості значної групи письменників „південної школи”, найяскравіший представник якої в XX ст. є В. Фолкнер. На рубежі сторіч найбільш багата капіталістична країна породжує найпохмурішу літературу сучасності. Письменникам були притаманні відчуття трагізму і приреченості цього дивного світу. „Американська трагедія” Драйзера висловила прагнення письменників до великих узагальнень, яке відрізняє література США того часу.

Реалізм XX сторіччя має справу з принципово іншою соціальною дійсністю, ніж реалізм попереднього сторіччя. Це війни і диктаторські перевороти, соціальні і національно-визвольні революції. На зміну традиційним описовим формам прийшли аналітичне дослідження (Т. Манн – „Доктор Фаустус” і „Чарівна гора”), ефект „відчуження” (Б. Брехт), іронія і підтекст (Е. Хемінгвей). Реалізм в американській літературі початку XX сторіччя не був однорідним явищем. Він продуктивно використовує і багато модерністських прийомів, наприклад „потік свідомості” (В. Фолкнер), деформацію, абсурд та ін. Увага до корінних проблем буття і пріоритет загальнолюдських цінностей в американському реалізмі XX сторіччя якнайповніше виражена в творчості Теодора Драйзера.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Земський Ю.С. Творчість Т. Шевченка як ідейний проект формування громадянського суспільства в Україні.....	3
Бровко Н.І. Категорія свободи людини: філософсько-правовий аналіз.....	4
Обіюх Н.М. Правові проблеми здійснення державного контролю за використанням та охороною джерел питного водопостачання.....	6
Ковальчук І.В. Правове регулювання податкових відносин в рамках Європейського Союзу.....	8
Ломакіна І.Ю. Державно-правове регулювання кадрової політики у сільському господарстві..	10
Грек І.М. Причини появи церковного руху в Україні XVI ст.....	11
Росавицький О.О. Історичні аспекти розвитку місцевого самоврядування в контексті адміністративно-територіальних реформ в Україні.....	12
Пахомова А.О. Організаційно-правові передумови інформатизації АПК.....	13
Кузьменко Я.П. Механізм реалізації політичних прав і свобод громадян України.....	14
Самойлович А.А. Визначення складу адміністративного правопорушення в галузі рослинництва.....	15
Карпусь Д.О. Наповнення терміну “Класична наукова школа”.....	16
Ордіна Л.Л. Естетичний потенціал українського мистецтва у вихованні студентської молоді	17
Настіна О.І. Вдосконалення законодавства щодо правового статусу юридичних клінік в Україні.....	18
Єфремова І.І. Виконавчий документ як підстава до відкриття виконавчого провадження.....	19
Маловічко І.В. Поняття та види дитячої безпритульності та бездоглядності в Українській РСР.....	20
Мохонько О.О. Спірні питання кримінального процесуального законодавства.....	22
Мельник Л.М. Українське православ'я в геополітичних сценаріях.....	22
Терещук М.М. Проблема визначення відповідальності в публічному праві.....	23
Кравцова К.М. Нормативно-правова база системи регулювання обігу пестицидів.....	24
Матвійчук Г.С. Інститут відповідальності у приватному праві.....	25
Ярмола О.В. Динаміка соціальної активності населення в історії суспільного розвитку.....	26
Сокиринська О.А. Криміналістичні та процесуальні питання ідентифікації людини за слідами-відображеннями.....	27
Дуднік Л.О. Правові наслідки визнання правочину недійсним та неукладеним.....	29

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ПРИКЛАДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Ткаченко О.В. Професійна підготовка агрономів-дослідників завдяки інтерактивним методам навчання.....	31
Чернобров Ю.А. Структурна організація матеріалу в словнику синтаксичних термінів української мови.....	32
Борщовецька В.Д. Етапи формування субмови економіки.....	33
Зізнська А.П. Мовленнєві акти та їх класифікація.....	34
Пташніченко А.М. Пейоритивність як стратегія ввічливості.....	35
Карпенко С.Д. Системне вивчення української народної казки в другій половині XIX століття	36
Погоріла С.Г. Комунікативний підхід до здійснення професійно-педагогічної підготовки майбутніх магістрів з економіки і підприємництва.....	37
Баран Н.А. Окремі аспекти фахової підготовки філологів у ВНЗ.....	38
Тимчук І.М. Проблеми гуманізації навчання вищої освіти.....	40
Савіцька Т.М. Особливості добору автентичних текстів іноземною мовою як засобу розширення словникового запасу студентів.....	41

Марчук В.В. Різноманітні аспекти змісту «Ціннісні орієнтації»	43
Шмирова О.В. Навчання навичкам англомовної міжнародної комунікації у межах курсу «Англійська для аспірантів»	44

**ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ
У СФЕРІ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ І КОМУНІКАЦІЙ**

Ігнатенко В.Д. Трансдукція як основний процес при здійсненні анотативного і реферативного перекладів.....	46
Куліш О.В. Відмінності тайванського гоюй та континентального путунхуа: лексико-фонетичний аспект.....	47
Носенко М.М. Компресія в мові реклами (на матеріалі німецьких ЗМІ)	48
Голованова К.О. Характеристика перекладу опису поведінки живого створіння (на матеріалі англомовного фільму каналу ВВС "Life").....	49
Денисенко І.І. Особливості соматизмів англійської та української мов.....	50
Поліщук Т.В. Різновиди фразеологізмів в англійській мові.....	51
Резнік В.Г. Вплив латини на становлення та розвиток фахової мови права Німеччини.....	52
Стрілецька С.В. Поняття тексту у площині перекладацького аналізу.....	53
Чернищук Ю.І. Особливості розвитку американської літератури кінця XIX початку XX століття.....	54